

Palo- tarkastukset uudistuvat

Stadsforskaren arbetar med fakta

KUVA PERTTI NISONEN

Lukijakilpailu
Sivulla 20 etsitään
1960-luvun
elokuvateatterin
sijaintipaikkaa.

KUVAT KIMMO BRANDT

04
07
08
12
14
16
17
21
27

NUORET saavat Talent Studiossa yksilöllistä opastusta työn tai opiskelupaikan hakemiseen.

OMAVALVONTA korvaa vähitellen asuintalojen palotarkastukset.

PELIEN avulla tehdään opetuksesta elämyksellisempää ja motivoivampaa.

PÄÄHENKILÖ Maija Tanninen-Mattila lupaa yllätyksiä ja elämyksiä taidemuseoon.

PÄIVÄKODIN lapset ja ryhmäkodin kehitysvammaiset asukkaat jakavat arkea Etelä-Haagassa.

RAKAS PÄÄKAUPUNKINI. Kirjat kutsuivat Seppo Hiltusen eläkkeeltä takaisin Sofiankadun antikvariaattiin.

PÄÄSIÄISEN AIKAAN voi tutustua kotieläintilojen monenkarvaisiin asukkaisiin ja piipahtaa kulttuurierintoihin.

KERÄYSAUTOT hakevat sähkölaitteita ja metalliromua – lue muitakin kierrätysvinkkejä HSY:n teemasivuilta.

"BRA BESLUT bygger på data, analys och rapport", säger stadsforskare Stina Högnabba.

English supplement

Helsinki-info – this printed newspaper – is published by the City of Helsinki and distributed to all Helsinki households six times a year. The English Supplement is published on the City website at www.hel.fi/helsinki-info In English.

Kouluissa saa nyt koodata ja suunnitella roolipelejä.

Helsinki-infon Facebook-sivulle pääsee oheisesta QR-koodista tai osoitteesta <https://www.facebook.com/HelsinkiInfo>.

KOULUOPETUKSEN menetelmät ja materiaalit mullistuvat, kun pelaaminen jalostuu viihteestä pedagogiikaksi. Pelillistäminen tuo uudenlaista iloa oppimiseen ja tekee siitä elämyksellisempää. Opetajan rooli muuttuu ohjaavammaksi, kun oppilaat hakevat tietoa ja ratkovat ongelmia aiempaa oma-aloitteisemmin. Samalla oppilaiden yhteistyötaidot kehittyvät.

Pelillisyyttä voi hyödyntää monin tavoin. Se voi tarkoittaa pait-si ohjelmointiin ja pelinkehittelyyn paneutumista myös esimerkiksi äidinkielen tai matematiikan opiskeluun liittyvien sovellusten käyttöä tai vaikkapa historian opiskelua roolipelaamisen avulla.

Opetusviraston pelipedagogiikan kehittämishankkeessa on mukana 15 koulua. Helsingissä rakennetaan nyt tulevaisuuden koulua.

RITA EKLUND

HELSINKI-INFO

Numero 2 • 2014

Jakelu 7.–11.4.

38. vuosikerta

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki,

PL 1, 00099 Helsingin kaupunki

p. 310 1641 (vaihde)

www.hel.fi/helsinki-info

VASTAAVA TOIMITTAJA

Rita Eklund

TOIMITUSSIHTEERI

Tiina Kotka

TOIMITTAJA

Tellervo Katz

RUOTSINKIELISET SIVUT

Nina Weckström

ULKOASU

Saku Heinänen & Jesper Vuori

TAITTO

Heikki Sallinen

KANNEN KUVITUS

Essi Ruuskanen

KIRJAPAINO

Sanomapaino, Vantaa

PAINOSMÄÄRÄ

369 949 kpl

ISSN

0782-0453

JAKELUASIAT

Itella,

p. 0200 71000,

asiakaspalvelu@posti.fi

SEURAAVA HELSINKI-INFO

jaetaan 2.–6.6. ja 9.6.

PALAUTETTA LEHDESTÄ

voi lähettää joko postitse

(Helsinki-info, PL 1,

00099 Helsingin kaupunki)

tai sähköisesti osoitteeseen

helsinki-info.palaute@hel.fi.

Teatterin taian tekijä

Näyttämöestari **Kati Jaura**, 43, saa toteutumaan mahdollisimman kaikki tuntuvat esitykset.

① Millainen on työnkuvasi?

Savoy on vierailuteatteri, ja autan esiintyjä sovittamaan esityksensä saliin. Etsimme valo- ja ääniteknikoiden kanssa toimivimmat tekniset ratkaisut. Isojen ulkomaalaisten esiintyjien tarpeet saattavat vaikuttaa mahdollisimman toteuttaa, mutta sähköpostien ja puheluiden avulla ongelmat yleensä selviävät. Parhaillaan pohdimme, miten saamme japanilaisen Kodo-ryhmän rummut mahtumaan näyttämölle.

② Miten päädyit työhösi?

Menin jo peruskoulussa ollessani mukaan harrastajateatteri-toimintaan. Lukioaikoina autoin Ryhmäteatterin narikassa ja kahviossa. Sitten menin töihin teatterikorkeakoulun puvustoon ja tarpeistoon, ja sieltä kaupunginteatterin tarpeistoon ja maalaamoon. Olen aikoinaan opiskellut maskeeraajaksi ja minulla on tutkinto pyrotekniikasta. Näitä taitoja olen hyödyntänyt freelancerina elokuva-alalla. Minulla on myös näyttämöestarin erikoisammattitutkinto.

③ Mitkä ovat tavoitteesi?

Sekä oma että Savoy-teatterin tavoite on pitää yllä nimen velvoittamaa tasoa ja tarjota niin sanottua Savoy-ekstraa. Tällä hetkellä teatterimme on Euroopankin mittakaavassa poikkeuksellinen, sillä meillä on valmiina valo- ja äänikalusto sekä henkilökunta sitä käyttämään. Useimmissa vierailuteattereissa on tyhjä sali, jonne pitää hankkia itse laitteet tai jokainen tuote on erikseen hinnoiteltu. Me tarjoamme kokonaispalvelupaketin.

④ Millaisia terveisiä lähetät asukkaille?

Kuluttakaa kulttuuria, siitä tulee hyvä mieli! Aina kannattaa lähteä kotisohvalta telkkarin ääreltä teatteriin, sillä live-esitys on saundeiltaankin erilainen. Viekö myös lapset katsomaan esityksiä ja opettakaa heidät käymään teatterissa jo pienestä pitäen. Ensimmäinen käynti teatterissa on elämys, joka ei unohdu.

MIIA IISAKKILA

Savoy-teatteri

Erityisesti maailmanmusiikin konserttipaikkana tunnettu Savoy-teatteri on Helsingin kaupungin kulttuurikeskukseen kuuluva vierailuteatteri. Savoyssa esiintyy vuosittain noin 200 ryhmää eri puolilta maailmaa. Ohjelmisto koostuu itse ja yhteistyössä tapahtumajärjestäjien kanssa tuotetuista tapahtumista sekä ohjelmatoimistojen, festivaalien ja yksityisten järjestäjien tapahtumista.

☎ Lisätiedot: Savoy-teatteri, Kasarmikatu 46–48, p. 09 310 12 000 (lippuvaraukset), www.savoyteatteri.fi.

"Kun näyttämöestarin työ on hyvin tehty, niin sitä ei huomaa esityksessä. Mutta jos työtä ei ole tehty, niin sitten sen huomaa", tietää Kati Jaura.

VAIKUTTAMINEN

Kirjastoa ideoimaan

MILLAINEN kirjaston pitäisi olla? Kaupunginkirjastossa on meneillään kaikille avoin Ideahippu-kilpailu, jolla kehitetään ehdotuksia 9.5. asti. Idea voi koskea vaikka uutta toimintamallia, palvelua tai tuotetta. Ehdotusten toteutukseen on varattu 10 000 euroa. Parhaat ideat esitellään yleisölle, ja voittajat valitsee asiantuntijaraati 6.6. kello 13–15 Lasipalatsin Kaupunkiverstaalla. Voittaja saa illaksi käyttöönsä Kaupunkiverstaan, jossa on muun muassa 3D-tulostimia, vinyylileik-

kuri ja saumuri. Lisätietoa saa sivulta www.helmet.fi/idea ja numerosta 040 168 5748.

KUVA HELSINGIN KAUPUNKINKIRJASTO

YMPÄRISTÖ

Kotikulmat kuntoon

NYT ON AIKA siivota yhdessä pientareet, puistot, rannat ja muut yleiset alueet kevättalkoilla. Asukkaat saavat käyttöönsä jätessäkkejä ja roskapihtejä. Helsingin kaupungin alueita hoitava viherurakoitsija lainaa välineet ja noutaa roskat. Toukokuun 23. päivään jatkuviin talkoisiin voi ilmoittautua 9.5. asti rakennusviraston asiakaspalveluun (ma–to klo 8.15–16 ja pe klo 9–15, p. 09 310 39000). Asiakaspalvelusta saa tiedon oman alueen talkooyhdyshenkilöstä sekä muut tarkemmat tiedot.

KUVA HELSINGIN KAUPUNKIN AINEISTOPANKKI / MIKKO URO

PALVELU

Täsmäohjausta työnhakuun

NUORET saavat yksilöllistä ohjausta ansioluettelon tekemiseen sekä työn tai koulutuspaikan hakemiseen Talent Studiassa Käenkujalla. Siellä on leppoisa tunnelma ja rento tila tietokoneineen, säkkituoleineen ja kahvinkeittimeen.

”Asiakkaat saattavat tulla tänne vähän piikit pystyssä, mutta sitten he huomaavat, että ei tarvitse pingotaa”, sanoo kouluttaja **Karoliina Järvinen**.

Talent Studio on tarkoitettu ensisijaisesti alle 30-vuotiaille, mutta tätä vanhempiakaan ei käännytetä pois. Käyntiajan voi varata puhelimitse tai sähköpostilla.

”Meillä on kahden ja kolmen tunnin opastusaikoja muutaman hengen ryhmille, maksimissaan viidelle kerralla. Annamme aina yksilöllistä ohjausta kädestä pitäen. Tarvittaessa voimme varata myös yksilöajan. Emme halua sulkea pois eniten tukea tarvitsevia. Esimerkiksi ansioluettelon tekemiseen saatetaan tarvita useita käyntikertoja. Tarkistamme oikeinkirjoituksen ja tekstin sujuvuuden”, Järvinen kertoo.

Työnhakijasta voidaan ottaa kuva ansioluetteloon tai auttaa häntä ottamaan valokuvia työnäyteportfolioon. Asiakasta saatetaan opastaa kotisivujen teossa sekä koulu- ja työtodistusten skannaamisessa. Jos kävijä ei osaa käyttää tietokonetta, hänet ohjataan atk-kursseille.

ASIAKKAITA tulee muun muassa sosiaaliasemilta, Duurista ja TE-palveluista ja kavereilta saadun suosituksen perusteella. Asiakkaat etsivät Talent Studiassa työtä työvoimatoimiston ja yritysten sivuilta sekä muista verkkopalveluista.

KUVA PATRIK LINDSTRÖM

Kouluttaja Karoliina Järvinen opastaa Simo Mattilaa, joka haluaa vinkkejä ansioluettelon tekoon ja opiskelupaikkojen hakuun.

”Käytämme apuna myös verkkopalvelua, joka kokoaa avoimia työpaikkoja useammalta verkkosivulta. Oppisopimuskoulutus kiinnostaa nuoria, mutta on harmillista, että työnantajat eivät useinkaan tarjoa sitä suoraan. Nuori voi harjoitella täällä myös työhaastattelutilanteita varten ja osallistua oikeaan työhaastatteluun skypen avulla”, mainitsee Järvinen.

Henkilökunta auttaa nuorta löytämään tietoa ja voi jopa soittaa virastoihin hänen luvallaan, koska etenkin maahanmuuttajanuorilla kielitaito ei aina riitä puhelinasiointiin.

Heitä myös kannustetaan suomenkielen kursseille. Opetushallituksella on hyvät nettisivut omatoimiseenkin kielienopiskeluun osoitteessa www.kotisuomessa.fi.

”Nuoret osaavat kyllä käyttää netin viihdepalveluja, mutta hyötykäyttöä eivät niinkään. Sähköisen asioinnin hallitseminen on nykyään välttämätöntä. Jos syrjäytyy digitaalisesti, on työmarkkinoilla hyvin heikoilla”, toteaa nuorten sosiaalityön päällikkö **Tuula Kuusisto**, jonka vastuulle Talent Studio sosiaali- ja terveysvirastossa kuuluu.

Kuusisto tähdentää nuoren kan-

nustamista ja aktivointia. Asiakasta autetaan löytämään juuri hänen vahvuutensa.

”On tärkeää, että nuoren itsetunto kohenee. Se auttaa häntä huomaamaan, että tässä olen hyvä ja tämä on minun juttuni.”

Viime vuonna Talent Studiioon tehtiin runsaat 400 asiakaskäyntiä. Kävijät edustivat 15 kansallisuutta.

TELLERVO KATZ

● TALENT STUDIO, Käenkuja 3 aA, 5. krs, avoinna ma–pe klo 8.30–16, p. 040 1602 457, talentstudio@hel.fi. Palvelu on maksutonta.

Museon aarrearkku aukesi

KAUPUNGINMUSEO avaa kokoelmiaan yleisölle verkossa. Selailtavana on kaiken aikaa karttuva valikoima esi- neitä, valokuvia ja taideteoksia sekä tietoja helsinkiläisistä rakennuksista. Tänä vuonna julkaistaan 20 000–30 000 tallennetta, muun muassa **Signe Branderin** valokuvat sadan vuoden takaisesta Helsingistä. Kaupunginmuseon verkkolaatuisia kuvia saa ladata ja käyttää vapaasti, kunhan mainitsee kuvan lähteen ja kuvaajan. Painolaatuiset kuvat on yhä tilattava museosta maksua vastaan. Museo julkaisee aineistot Kansalli-

sen digitaalisen kirjaston Finna-asia- kasliittymän avulla osoitteessa hkm.finna.fi.

Pikkupoikia Siltasaarenkadulla vuonna 1907

KUVA HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / SIGNE BRANDER

Rastilan leirintäalue sai 5 tähteä

RASTILAN LEIRINTÄALUE on saanut parhaan eli viiden tähden tasoluokituksen kattavien palveluidensa ansiosta. Merenrannassa olevalla 9 hehtaarin alueella on 165 asuntovai- nupaikkaa, 22 mökkiä ja 80 tel- tta- paikkaa. Vuokrattavissa on sauna- ja kokoustiloja sekä liikuntavälineitä. Alueella järjestetään kaikille avoimia tapahtumia. Ympäri vuoden auki ole- vasta Helsingin ainoasta leirintäal- ueesta tekee maailmanlaajuisestikin poikkeuksellinen sen sijainti metro- matkan päässä pääkaupungin keskus- tasta. Rastila Camping Helsingin toi-

KUVA SEPPÖ LAAKSO

minnasta vastaa kaupungin liikuntavi- rasto. Viisi tähteä myönsi Suomen lei- rintäalueyhdistys ry:n leirintäalueiden luokitusryhmä.

📍 **Rastila Camping, Karavaanikatu 4, p. 09 310 78517, rastilacamping@hel.fi, www.rastilacamping.fi, www.facebook.com/rastilacamping**

"Tämä on kaikkien yhteinen tila ja avoinna viikonloppui- sinkin", kertovat kaupungin- talon aulassa neuvontapääl- likkö Riitta Lampelto (vas.), näyttelypäällikkö Kirsi Hasu ja vuorovaiutus- ja näyttely- päällikkö Johanna Seppälä.

YHTEISÖLLISYYS

Hyötyä ja huvia aulasta

JOS KAUPUNGINTALON aulaan me- net nyt, niin takuulla yllätyt. Helsin- gin pommituksista kertova näyttely luo tilaan erityisen tunnelman. Se on kuitenkin vain osa talon antia.

"Tänne tullaan lukemaan lehtiä sekä hakemaan tietoa Helsingistä ja elämästä Suomessa. Neuvontapisteestämme saa palvelua 13 kielellä ja viikonloppuisinkin, mikä on ainut- laatuista koko Euroopassa. Järjes- tämme tapahtumia, ja kannustamme asukkaita tekemään samoin. Aula on kaupunkilaisten yhteinen olohuone", sanoo vuorovaiutus- ja näyttely- päällikkö Jo- hanna Seppälä.

Aulassa on käytössä maksutta tie- tokoneita ja langaton verkkoyhteys. Lukunurkkauksessa riittää lehtiä

Aku Ankasta Helsingin Sanomiin ja Voguesta Tiede-lehteen. Esitehyl- lystä saa mukaansa niin ulkoilukar- tan kuin kulttuuritalojen ohjelmat. Tiloissa voi tutkia asemakaavaehdo- tuksia ja kuulutuksia, ja viereisessä kirjaamossa virka-aikaan esimerkiksi pöytäkirjoja.

Neuvontapiste Virka Info opastaa niin stadilaisia, Helsinkiin muuttota suunnittelevia kuin turisteja. Maa- hanmuuttoasioita pystytään käsitte- lemään luottamuksellisesti erillises- sä huoneessa, ja tällaista neuvontaa varten suositellaan ajanvarausta.

VIRKA GALLERIA tuottaa tiloihinsa vuosittain kymmenkunta näyttelyä muun muassa museoiden ja yhdis-

tysten kanssa. Päänäyttelyille on va- rattu pari sataa neliötä, pienemmil- le kuutisenkymmentä ja visuaalisil- le teoksille 24-paikkainen Virka Kino. Maksuttomia näyttelytiloja voi hakea kuka tahansa, mutta aiheen tulisi olla kytköksissä Helsinkiin.

"Haemme uusia näkökulmia, mutta huomioimme ohjelmistossa myös historian ja juhluvuodet. Tilan kysyntä on kova, jonoa on lähes parin vuoden päähän. Näyttelyillä uusin- netaan ja luodaan kotiseuturakkaut- ta sekä -tietoutta, samoin kuin yhteis- öllisyyttä", summaa näyttely- ja viestintä- päällikkö Kirsi Hasu.

Aulassa on pysyviäkin taideteok- sia, kuten Kimmo Kaivannon Ketju- teos, Rut Brykin reliefi *Kaupunki*

Ohjelmaa

NÄYTTELYT JA LUENNOT vievät kau- pungintalolla helmikuuhun 1944, jol- loin Helsinki onnistui torjumaan Neu- vostoliiton ilmapommituksia. *Kolme yön ihme* -näyttely valottaa aihetta aulassa muun muassa filmein, animaai- tioon ja pommein 25.5. asti. Ilmaisylei- söluennon pitää juhlasalissa 22.4. kel- lo 17–19 diplomi-insinööri Carl-Fredrik Geust Helsingistä Neuvostoliiton kau- kopommitusilmavoimien strategisena kohteena ja 6.5. kello 17–19 erikoistut- kija Martti Helminen Helsingin pom- mitustuhoista helmikuussa 1944.

NÄYTTELY Helsinki Facelift esittelee helsinkiläisen mediataiteilijan ja valo- kuvaajan Soili Mustapään sosiaalisen median profiilikuvia 16.4.–25.5.

KLEZMER-MUSIIKISTA ja tanssista nautitaan 8.6. kello 14 juhlasalissa. Freilach mit Kneidlach -yhtye ja Seu- rasaaren Kansantanssijat haluavat vä- littää klezmer-musiikin ja juutalaisten tanssien energian, tunteiden kirjon ja yhteisöllisyyden. Ilmaislippuja saa Virka Infosta 17.5. kello 10 alkaen.

auringossa ja Jorma Purasen 18 va- lokuvan teos *Where Compasses All Go Mad*. Useista näyttelyistä on teh- ty verkkoversiokin. Ne löytyvät Vir- kan nettisivuilta, kuten myös näytte- lyhakukaavakkeet, vastaukset yleis- simpiin neuvonnan kysymyksiin ja monet muut tiedot oppimateriaale- ja myöten. Viime vuonna kaupungin- kanslian ylläpitämässä aulassa kävi 246 000 henkilöä.

TIINA KOTKA

📍 **VIRKA INFO JA VIRKA GALLERIA, kaupungintalon aula, Sofiankatu 1 / Pohjoisesplanadi 11–13, avoinna ma–pe klo 9–19, la–su klo 10–16, p. 09 310 11 111 (ma–pe klo 9–15), www.virka.fi, virkainfo@hel.fi, [facebook.com/VirkaInfo](https://www.facebook.com/VirkaInfo), [facebook.com/VirkaGalleria](https://www.facebook.com/VirkaGalleria). Palvelut, näyttelyt ja tapahtumat ovat maksuttomia. Aula on kiinni pääsiäisenä 18.–21.4.**

NETTIOPAS

Luvat kaupunkiviljelyyn

HELSINGIN kaupunki ja ympäristöjärjestö Dodo ry ovat laatineet nettiin oppaan kaupunkiviljelystä kiinnostuneille. Siinä neuvotaan, missä asioissa on oltava yhteydessä viranomaisiin suunnitellessaan uuden viljelmän perustamista kaupungin maille. Maan puhtaus, alueen tulevaisuuden käyttösuunnitelmat ja muut mahdollisesti viljelyä rajoittavat tekijät voidaan selvittää kaupungin virastoista ennen kasvimaan tekemistä. Tietopaketti *"Viljellään kaupungissa. Opas yhteisö- ja pienpalstaviljelmien perustamiseen Helsingissä"* on luettavissa osoitteessa

www.hel.fi/HKR • Julkaisut ja ohjeet
• Julkaisusarja.

KUVA PÄIVI RAIPIO

TUNNUSTUKSET

Helsinki palkitsi urheilijoita

HELSINGIN KAUPUNKI on palkinnut kansainvälisesti menestyneitä helsinkiläisurheilijoita. Kumparelaskija **Jussi Penttala** sai 2 500 euron suuruisen tunnustus-palkinnon freestylin nuorten MM-kilpailujen hopeamitalistaan. Jääkiekkoilijat **Ville Husso**, **Aleksi Mustonen**, **Teuvo Teräväinen** ja **Mikko Vainonen** saivat 1 850 euron tunnustukset jääkiekon alle 20-vuotiaiden MM-kilpailujen kultamitalista. Alle 18-vuotiaiden jääkiekon MM-kisojen pronssista palkittiin Ville Husso, **Alex Lintuniemi**, **Jimi Kuronen** ja Aleksi Mustonen 750 euron tunnustuspalkinnoin. Helsinki palkitsee olympialaisissa, paralympialaisissa sekä olympialajeissa järjestetyissä virallisissa MM-kilpailuissa menestyneitä urheilijoita.

VERKOSSA

Reaaliaikaista palveluneuvontaa

INFOCHATISTA (www.hel.fi/infchat) saa tietoa kaupungin ja koko maan palveluista. Palvelu on suunnattu ulkomailta muuttota Helsingin suunnitteleville, täällä jo asuville ja kaupungista kiinnostuneille. Infchat on auki tiistaista torstaihin kello 13–15. Helsingissä palvelusta vastaavat kaupungintalon neuvontapisteen Virka Infon palveluneuvojat. Infchatissa ovat mukana myös Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit.

Ideoimaan neuvolapalveluja

HELSINKILÄISIÄ lapsiperheitä kutsutaan verkkopaneeliin ideoimaan ja kehittämään neuvoloiden sähköisiä palveluja sekä uudistamaan ensimmäistä lastaan odottavien perheiden perhevalmennusta. Paneeliin voi ilmoittautua kesäkuun loppuun asti osoitteessa www.perheentuki.fi. Osallistuminen alkaa taustoittavalla kyselyllä, ja myöhemmin vastaajat kutsutaan verkossa tapahtuvaan yhteiseen ideointiin. Panelisteille lähetetään tietoa kerätystä ideoista ja mielipiteistä myös uutiskirjein.

Kesäkivaa nuorille

KESÄLLÄ Helsingissä järjestettävien lasten ja nuorten satojen leirien, kurssien ja harrastusten ilmoittautuminen on nyt käynnissä. Tarjolla on niin bändileiriä, bleidauskursseja kuin eläinleiriä. Tietoa on koottu osoitteeseen Harrastuhaku.fi, joka on Helsingin nuorisoiasiainkeskuksen ylläpitämä ympärivuotinen palvelu. Paikka kesäharrastuksiin kannattaa varata ajoissa, sillä kurssit ja leirit täyttyvät nopeasti.

RAKENTAMINEN

KUVA SOFIE JOKINEN

"Asemakaavoituksen rooli uusien kohtauspaikkojen luojana toteutuu hyvin Triplassa, johon tulee paljon julkista tilaa", kertoo arkkitehti Dan Mollgren Pasilan uuden keskuksen Triplan pienoismallin äärellä.

Kurkista tulevaisuuden Pasilaan

PASILA uudistuu lähivuosina, ja nyt on mahdollisuus kommentoida ensimmäisiä suunnitelmia. Niihin voi tutustua info- ja näyttelytila Laiturilla.

Keskeinen osa uudistusta on näyttelyssä esillä oleva Pasilan uusi keskus Tripla. Se on kolmen korttelin kokonaisuus, joka levittäytyy nykyisen Pasilan sillan leveydelle yhdistäen Itä- ja Länsi-Pasilan. Kokonaisuuteen kuuluu asuntoja, kauppa- ja liikokeskus, hotelli, toimistotiloja, monitoimiareena ja joukkoliikenneterminäli. Triplaan voi näyttelyssä tutustua muun muassa pienoismallin ja kolmiulotteisten animaatioiden avulla.

Rakennustyöt alkavat ensi vuonna asemakaavan tultua voimaan. Asemakaava tulee nähtäville syksyllä. Si-

tä ennen suunnitelmaa on mahdollisuus kommentoida näyttelytilassa olevalla tablettitietokoneella sekä suoraan asiantuntijoille teemailloissa.

"Harvoin on mistään hankkeesta ennen kaavaa näin tarkkaa tietoa, että voi olla siitä jotain mieltä. Se on tämän näyttelyn vahvuus. Abstrakti kaavakartta on usein vaikea hahmottaa", toteaa arkkitehti **Dan Mollgren** kaupunkisuunnitteluvirastosta.

Näyttelyssä voi sukeltaa tulevaisuuden Pasilaan myös virtuaalikalvokameran avulla. Virtuaalimatkaa varten on varattu tuoli, jossa kannattaa istua tukevasti, sillä kokemus on hyvin todentuntuinen.

• PASILA 3.0. -näyttely 26.4. asti info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, Kampin vanha linja-autopasema, avoinna ma–pe klo 10–19 ja la klo 12–16, www.laituri.hel.fi, www.uuttahelsinki.fi/pasila.

Ohjelmaa

TUTUSTUMINEN Pasila 3.0 -näyttelyyn 14.4. kello 15–18 Laiturilla. Paikalla Pasilan kaavoittaja, Triplan rakentaja YIT sekä Triplan arkkitehti.

UUSI PASILA -tilaisuus Pasilan alueen asukkaille, työssäkävijöille ja yrityksille 22.5. kello 17.30–19.30 Haaga-Helian auditoriossa Itä-Pasilassa osoitteessa Ratapihantie 13.

MIIA IISAKKILA

Palomuseo on taas auki

PALOMUSEO on jälleen auki Erottajan pelastusasemalla remontin jälkeen. Museossa on muun muassa vanhoja paloautoja, ambulanssi ja hevosajan palokalustoa. Helsingin palo- ja pelastustoimen sekä sairaankuljetuksen historiasta kerrotaan valokuvien ja videoesityksin. Esillä on myös pienoismallit Helsingin pelastusasemista yksikköineen. **Helsingin pelastuslaitoksen palomuseo, Erottajan pelastusasema, Korkeavuorenkatu 26. Avoinna ke ja su klo 12–16, ryhmille etukäteisvarauksella ti klo 10–18 ja to klo**

12–20, liput 1 e, alle 7-vuotiaat ilmaiseksi.

KUVA JARI AUVINEN

Louhinnat sujuneet hyvin

LÄNSIMETRON kahden rinnakkaisen 13,9 kilometriä pitkän ratatunnelin ja 8 aseman tunnelilouhinnat on saatu päätökseen. Rakentaminen asemilla ja rata-linjallakin on vauhdissa: tukimuurielementeistä oli huhtikuun alussa asennettu 42 prosenttia ja asemien betonivaluista tehty lähes 17 prosenttia. Länsimetron rakentaminen Ruoholahdesta Matinkylään on tarkoitus saada päätökseen ensi vuoden lopulla.

Lähde: www.lansimetro.fi

100 %

ratatunneleista on nyt louhittu.

Palotarkastukset uudistuvat

KUVA PATRIK LINDSTRÖM

"Taloyhtiöiden kannattaa jo varautua omavalvontaan ja tarkastaa pelastussuunnitelman ajantasaisuus", toteaa Matti Waitinen pelastuslaitokselta.

PERINTEISISTÄ asuintalojen palotarkastuksista luovutaan ja ne korvataan omavalvonnalla. Taloyhtiöt huolehtivat silloin itse asuinympäristönsä riskikartoituksista ja puutteiden korjauksesta.

Helsingin pelastuslaitos aloitti tänä vuonna kiinteistöjen omavalvonnan kokeiluunoteisesti 200 kiinteistössä Harjussa ja Roihuvuoressa. Toiminta laajenee ja vakiintuu kaupunginosittain seuraavien 10 vuoden aikana.

"Aiemmin palotarkastajat tekivät palotarkastuksen joka kymmenes vuosi. Turhia käyntejä tuli paljon, sillä monet kohteet olivat täysin kunnossa", toteaa henkilöstön kehittämis- ja päällikkö **Matti Waitinen** pelastuslaitoksen osaamiskeskuksesta.

TÄNÄ KEVÄÄNÄ omavalvontaan mukaan otettujen taloyhtiöiden hallitusten jäsenille postitettiin kirje, jossa heitä veloitettiin tekemään taloissa turvatarkastus, täyttämään pelastuslaitoksen nettisivulla omatoimisen varautumisen valvontalomake ja lähettämään se pelastuslaitokselle.

Jos taloyhtiössä ilmenee korjattavaa, asiasta laaditaan virallinen palotarkastuspöytäkirja ja annetaan kiinteistölle korjausmääräys määräaikaan. Taloyhtiö joko veloitetaan lähettämään kirjallinen selvitys korjauksista tai tarvittaessa tarkastaja tekee palotarkastuksen, josta veloitetaan 200 euroa. Jos taloyhtiö ei alun perinkään palauta lomaketta, kiinteistöön tehdään vastaava maksullinen tarkastus. Koeluonteisilla valvontakäynnillä varmistetaan vastausten todenperäisyydestä.

WAITINEN patistelee taloyhtiöitä varmistamaan turvallisuusasioidensa ajantasaisuuden.

"Kiinteistöillähän on velvollisuus

tehdä pelastussuunnitelma, jos talossa on vähintään kolme asuinhuoneistoa. Monilla suunnitelma on päivittämättä."

Pelastussuunnitelmassa käydään läpi kiinteistöön mahdollisesti kohdistuvat riskit ja kuvataan niiden ehkäiseminen sekä oikeat toimintatavat vaaratilanteissa. Suunnitelmasta tulee myös selvitä, kuinka turvallisuusasiat ohjeistetaan asukkaille.

Taloyhtiöiden yleisimpiin riskeihin kuuluvat rappukäytäviin jätetyt ylimääräiset tavarat, kuten lastenvaunut. Poistumisteiden täytyisi olla esteettömät. Osoitumerkintöjen pitää olla kunnossa, koska puutteellisesti merkityt osoitteet ei löydä palokunta sen enempää kuin ensihoitokaan.

Matti Waitinen muistuttaa, että määräysten mukaan jättesäiliöt ja -katonkaset tulee sijoittaa vähintään kahdeksan metrin päähän rakennuksista. Hän mainitsee myös paloriskiasunnot. Tällaisia voivat olla esimerkiksi dementiasta kärsivien henkilöiden kodit.

"Asuntoon on saattanut kertyä palokuormaa niin paljon, että tavarakassojen väliin jää vain pikkukäytäviä. Nämä asunnot voivat koitua riskiksi muillekin asukkaille, vaikka kaikilla olisi määräysten mukaiset, toimivat palovaroittimet."

Helsingin Pelastusliitto ry (HELPE) kouluttaa ja neuvoo asuintalojen isännöitsijöitä, hallituksia ja turvallisuushenkilöstöä. Kaupungin sopimuspalokunnat ja **HELPE** tarjoavat asukkaille koulutusta, lisätiedot osoitteesta www.helpe.fi, p. 09 477 0810.

Lisätietoa omavalvonnasta saa osoitteesta www.hel.fi/pel **Omavalvonta** ja pelastussuunnitelmasta www.hel.fi/pel **Onnettomuuksien ehkäisy** **Pelastussuunnitelma**.

TELLERVO KATZ

Helsinkiläiskoululaiset oppivat yhteistyötaitoja ja kertolaskua pelima

Pelit tuovat elämy

TEKSTI KATJA ALAJA KUVAT SOFIE JOKINEN

ailman avulla. Mustakiven ala-asteella on jopa koodattu pelejä.

ksiiä oppimiseen

Amanda Lukka (vas.),
Nardos Zegeye, Nasrin
Yabarow ja Nadeen
Lashdaf luomassa peliä.

"A

VARUUSAGENTIT,
tähtilaivastoa uh-
kaa vaara. Joku on
onnistunut solut-
tautumaan tietö-
verkkoomme, em-
mekä voi ohjata
avaruusalustam-

me. Teidän tehtävänänne on luoda virus ja tuhota soluttautuja."

Mustakiven ala-asteen luokanopettaja **Pekka Hummelin** vangitsee lasten huomion tutusta poikkeavalla tavalla. Koululaiset eivät ole pysyvä nahoissaan, niin miuheat ovat ilmeet ja kippuraiset hartiat.

Luokassa on sekä Hummelinin omia 5 B -luokan oppilaita että **Katariina Söderholmin** 2 B -luokkalaista. Tänään kummien eli vanhempien lasten tehtävänä on opettaa nuorempia ohjelmointia, joka auttaa kukistamaan nuo soluttautuja. Peli on osa suurempaa oppikokonaisuutta, jossa tarkastellaan avaruutta.

Ohjelmointia? Kuulostaa hurjalta, saattaisi joku tokaista. Mutta niin se vain on, että jo kymmenet helsinkiläisopettajat vauhdittavat oppilaidensa oppimista monenmoisten pelien avulla. Tausalta löytyy Helsingin kaupungin opetusviraston mediakeskus, jonka pelipedagogiikan kehittämiss-hankeeseen Mustakiven ala-asteen osallistuu.

"Hanke vie kohti tulevaisuuden koulua, jossa oppilaat oppivat uudenaikaisilla menetelmillä ja opettajan rooli muuttuu ohjaavammaksi. Opetuksen pelillistäminen tuo iloa oppimiseen ja tekee siitä elämyksellisempää. Oppilaat oppivat tekemään yhteistyötä sekä hakemaan tietoa omaaloitteisesti. Kaikki tapahtuu koulujen opetussuunnitelmien mukaan", projektipäällikkö **Petri Eskelinen** pelipedagogiikkahankkeesta kertoo.

JOKAINEN toisluokkalainen luo oman pelin, jossa virus kulkee jonkin reitin alusta loppuun. Tällä tavalla soluttautujasta päästään eroon.

Oppilaat istuvat pareittain tietokoneiden äärellä. 12-vuotias **Amanda Lukka** alkaa neuvoa 9-vuotiasta **Nasrin Yabarovia** siinä, miten ohjelmoida Scratch-ohjelmalla. Yabarov valitsee virukseen vihreän otuksen, joka muistuttaa Paavo Pesusieni -hahmoa ja alkaa animoida sitä. Toisin sanoen hän määrittelee, mihin suuntiin hahmo voi liikkua.

"Tuohon voit kirjoittaa, montako askelta haluat, että hahmo liikkuu oikealle", Lukka neuvo. Kukaan ei mölise, vaan tytöt ja pojat keskittyvät koodaamaan. Hummelin ja Söderholm kiertävät oppilaiden luona.

"Pelillistämässä on parasta se, että ketään ei tarvitse motivoida oppimaan, vaan motivaatio tulee itsestään", Söderholm toteaa.

Yabarovin koodi rakentuu pala palalta Lukan avustamana. Kun hahmon liikkeet ovat valmiit, Yabarov alkaa piirtää sille reittiä. Hän vetää viivoja vasemmasta reunasta oikealle, mutta hahmo ei voi liikkua viivojen yli. On aloitettava alusta. Koo-

Opettaja Pekka Hummelin opastamassa Trifa Barzingia (vas.) ja Ayoub Afaryadia.

15 koulua mukana

PELIPEDAGOGIIKAN ja portfolio-oppimisen Pepe-hankkeeseen osallistuu 15 helsinkiläiskoulua. Opetusviraston mediakeskus koordinoi OPH-rahoitteista hanketta. Koulut saavat itse päättää, miten hyödyntävät pelillisyyttä opetuksessa. Joissakin kouluissa tehdään pelinkehittelyä ja ohjelmointia, toisissa pelataan matematiikkapelejä, kolmansissa roolipelataan. Esimerkiksi Siltamäen ala-aste tuo keski-ikäiseen kylään liittyvän roolipelin, joka laajenee virtuaaliseksi, ja Poikkilaakson ala-aste aikoo pelillistää kaikkien luokka-asteiden opetusta.

Lisätietoa on osoitteissa

<https://sites.google.com/site/pelipedagogiikka/> ja <http://pelipeda.blogspot.fi/>.

"Minua kiinnosti peli, jota voisi pelata Oculus Rift-virtuaalilaseilla. Niillä pelikokemuksesta tulee aidon tuntuinen. Tässä pelissä lentokone räjähtää ja ihminen alkaa pudota kohti maata. Hänen pitää väistellä leijuvia palasia ja napata karannut laskuvarjo."

Ensimmäinen pelattava versio pelistä on valmis. Koskiluoma ja Niittukari korostavat sitä käytännön kokemusta, jota he projektista saavat. Wilska toivoo, että tiimistä tulisi prosessin myötä yritys.

"Tänään suunnittelemme mainosvideon tekemistä ja sponsorien hankkimista", Wilska kertoo ja saa sparrausapua markkinoinnin opiskelija **Petri Luostariselta**. Työsarkaa riittää.

Lisätietoa osoitteesta: www.metropolia.fi/haku ☎ Koulutustarjonta ☎ AMK-tutkinnot ☎ Nuoret ☎ Tekniikka ☎ Tieto- ja viestintätekniikka, Helsinki.

Perhekäsitys vaihtelee maasta ja kulttuurista toiseen. **Anita Novitskylle** monikulttuuristen perheiden pulmat ovat tuttuja.

Rakkaus lapsiin yhdistää eri kulttuurien perheitä

TEKSTI JA KUVA PÄIVI ARVONEN

SUOMALAISISSA kodeissa kohtaavat eri kulttuurien perhekäsitykset, sillä Suomessa ja etenkin Helsingissä asuu yhä enemmän ensimmäisen tai toisen polven maahanmuuttajia. Yhä useampi elää toisesta kulttuurista tulevan puolison tai lapsen kanssa.

Lasten kasvattaminen yhteiskunnan jäseneksi on yksi perheen keskeisimmistä tehtävistä kulttuuritaustasta riippumatta. Ristiriitoja saatetaan syntyä siksi, että tietämystä vieraista kulttuureista värittävät väärinkäsitykset, ennakkoluulot ja stereotypiat.

"Kaikki vanhemmat rakastavat lastaan ja tekevät kasvatukselliset ratkaisunsa tämän pohjalta. Vanhempien kulttuuritaustasta riippuen ratkaisut voivat olla hyvinkin erilaisia", sanoo Väestöliiton monikulttuurisuuden asiantuntija **Anita Novitsky**.

VÄESTÖLIITON asiantuntijana Novitsky on kouluttanut ja tarjonnut neuvontaa niin monikulttuurisille perheille kuin monikulttuurisuusasioiden parissa työskenteleville kuntien työntekijöille. Väestöliiton monikulttuurinen osuuskeskus tarjoaa maksutonta ohjausta ja neuvontaa maahan muuttaneille perheille perhe-elämään liittyvissä kysymyksissä.

"Kysyntää on paljon enemmän kuin mihin asiakastyömme resursit riittävät", Novitsky sanoo.

Hän on huomannut, että perheiden ongelmat ovat monesti hyvin samantyyppisiä kulttuuritaustasta riippumatta.

"**MONET PERHEIDEN** ristiriidoista ovat kommunikaatio-on-

gelmia, sillä vanhempien taito neuvotella keskenään voi olla hyvin erilainen. Lapsen kasvatukseen liittyvät periaatteet tulisi keskustella selviksi jo ennen lapsen syntymää. Käsitykset voivat tosin olla hyvinkin erilaisia myös silloin, kun vanhemmat edustavat samaa kulttuuria."

Novitskyn mukaan vanhemmuuden taidot voivat olla puutteellisia.

"Oleellista on puolisoitten kyky tukea toisiaan, tilan antaminen toiselle ja luottamus omaan itseensä vanhempina sekä puolisoitten kunnioitus toinen toistaan kohtaan. Nämä ovat monesti parisuhteen kompastuskiviä kulttuuritaustasta riippumatta."

"Suomalaiset viranomaiset arvioivat vanhemmuutta yleensä suomalaisten silmälasiin läpi ja väärinkäsityksiä syntyy helposti, jos ja kun ei tunneta vieraan kulttuurin tapoja ja taustoja", Novitsky sanoo.

VÄÄRINKÄSITYKSIÄ VOI SYNTYÄ myös suhteessa naapureihin tai lapsen päiväkotitai koulukaveri-

"Esimerkiksi tapa puhua on monessa kulttuurissa erilainen kuin perinteinen suomalainen tapa. Kovalla äänellä puhuminen voi kuulostaa riitelyltä ja huutamiselta, mutta on silti täysin tavallista kommunikaatiota", Novitsky muistuttaa.

Hän rohkaisee sekä viranomaisia, työntekijöitä että huolestuneita naapureita, isä ja äitejä kysymään rohkeasti jos jokin asia askarruttaa mieltä ja herättää huolta.

Väestöliitto on julkaissut Mikä perhe? Perhe eri kulttuureissa -kirjaisen, jonka tavoitteena on lisätä tietoa ja ymmärrystä eri kulttuurien perhekäsityksistä ja perhejärjestelmien muutoksista.

Julkaisu löytyy verkko-osoitteesta: www.vaestoliitto.fi/kansainvalisyys.

”Taiteessa tapahtuu kaikkea jännää. Suuren yleisön pitää saada tietää siitä”, toteaa **Maija Tanninen-Mattila**.

Taiteesta elävä

TEKSTI **TIINA KOTKA** KUVA **PERTTI NISONEN**

O N HYVÄ, että Helsingin taidemuseon uudesta johtajasta **Maija Tanninen-Mattila** on moneksi. Häneltä käyvät veistoshankinnat ja Tieto-Finlandian voittajan valinta siinä missä sushin valmistus. Monipuolisuutta tarvitaan, kun kalastetaan yleisöä Tennispalatsin 1,5 miljoonan vuosikävijän virrasta.

”Rentoon leffateatteriympäristöön sopii laaja-alainen ohjelmisto. Jaamme siitä maistiaisia julkisivuun ja käytäville tuotavilla teoksilla. Parannamme imua tuolta Baanan suunnalta uusimalla lipan alustaa ja muuttamalla kebabpaikan kahvila-kauppa-tapahtumatilaksi”, viittilöi Tanninen-Mattila kevyen liikenteen väylän suuntaan työhuoneessaan Tennispalatsissa.

Taidemuseon suunnitelmat konkretisoituvat heinäkuussa, kun alkaa vuoden kestävä remontti. Se tuplaa tilat erityisesti Kulttuurien museolta vapautuvien neliöiden ansiosta. Tennispalatsin keskikerroksessa sijaitsevaan museon alakertaan tulee maksutonta tilaa kokoelmien esittelyä, työpaikkoja, tapahtumia ja taidevessoja varten. Hissi sujuvoittaa liikkumista yläkertaan, jonka salien väliin puhkaistaan ovi.

”Voimme tehdä yläkerran uniikeissa tiloissa todella suuren näyttelyn tai kaksi pienempää. Painotus on kotimaisessa ja kansainvälisessä nykytaiteessa, mutta myös design, arkkitehtuuri ja yllätykset saavat osansa. Kannustan katsomaan nykytaidetta, sillä se pystyy tarkastelemaan tuttuja asioita uusista näkökulmista ja synnyttämään arvokkaita oivalluksia”, kertoo museonjohtaja innoissaan mahdollisuuksista.

Alakertaan tulee museon Bäcksbäckan sekä 70- ja 80-lukujen suomalaisen taiteen kokoelmia.

”Esimerkiksi Harkonmäki-kokoelmassa on niin hienoja teoksia, etteivät ihmiset arvaakaan. Teemanäyttelyillekin on aineksia, kuten ekologisaiheiselle perustuen **J. O. Mallanderin** lahjoitusteoksiin. Haluan töitämme enemmän esille ulkomaillekin.”

OMAT MAUSTEENSA kokonaisuuteen tuo Kluuvin galleria, joka toimii Unioninkadulla ensi vuoden juhannukseen ja siirtyy Tennispalatsiin remontin valmistuttua.

”On upeaa saada se pöhinä ja vaihtuvuus tänne,

ja samalla töille enemmän näkyvyyttä. Säilytämme ainutlaatuisen konseptin, että kuka tahansa voi hakea näyttelyaikaa. Tilasta kaavaillaan taiteilijoille maksutonta. Helsingissä ei ole juuri mahdollisuuksia tehdä kokeilevaa taidetta, jonka ei tarvitse myydä. Hakemuksia tulee paljon, joten ammattilaisemme pysyvät ajan hermolla valitessaan näyttelyitä Kluuviin.”

TAVALLAAN MUSEON näyttelytilana on koko Helsinki, koska teoksia on puistoja, kouluja, terveysasemia ja virastoja myöten. Museo vastaa lähes 9 000 kaupungin omistamasta taideteoksesta, mukaan lukien julkiset veistokset. Remontin aikana kokoelmia nähtäneen myös kaupungin kulttuuritaloissa.

”On vahvuutemme, että katsomme taidekenttää rakennetunkin ympäristön näkökulmasta. Teemme paljon hankintoja. Helsinki on Suomen Pariisi, maan ja sen taidemaiden pääkaupunki. Helsingin oman taidemuseon täytyy olla pääkaupungin veroinen. Valtteihimme kuuluu myös sijainti keskisessä funkisrakennuksessa, johon liittyy ihana 30-luvun draivi. Tulemme nostamaan sitä esiin.”

Nämäkö ovat niitä syitä, jotka vetivät museonjohtajan takaisin työpaikkaan, jossa hän toimi jo 90-luvulla muun muassa intendenttinä?

”Palaamaan saivat museon uudistaminen, henkilökunta, resurssit ja tilat. Tennarissa voimme luoda rennon ja kokonaisvaltaisen museokokemuksen, jollaiselle on tilausta. Siihen kuuluvat ahaa- ja wau-fiilikset. Sijainti auttaa tavoittamaan niitäkin, jotka eivät muuten tulisi museoon. Taiteessa tapahtuu koko ajan kaikkea jännää, ja suuren yleisön pitää saada tietää siitä. Museolla on tärkeä kasvatustehtävä.”

HELSINGIN VALTTINA Tanninen-Mattila pitää sitä, että kävelymatkan päässä toisistaan on kahdeksan korkeatasoista sisällöltään ja arkkitehtuuriltaan erilaista museota Ateneumista Kiasmaan ja Kansallismuseoon.

”Museoklusteriamme kannattaa suitsuttaa, samoin alle 18-vuotiaiden ilmaista sisäänkäyntiä. Helsinki on parhaimmillaan elokuun tapahtumapaljouden aikaan, mutta talvikuukausiin tarvitsemme lisää elämää.”

Tanninen-Mattila tunnetaan yhteistyötaitois-
taan ja maailmanlaajuisista verkostoistaan jo Tai-

dehallin ja Ateneumin johtajavuosilta. Hän on tiivistänyt muutamassa kuukaudessa museonsa paikallisyhteistyötä, mikä sopiikin aluetaidemuseon johtajalle. Guggenheim-hankkeeseen hän suhtautuu rauhallisesti.

”Seuraan mielenkiinnolla asian etenemistä. Jos Guggenheim tulee ja tuo turisteja, toivottavasti he vierailevat muissakin museoissa. Yritysyhteistyö ja ulkopuolisen rahan hankkiminen ovat haasteellisia jo nyt. Synenergialle on kuitenkin hyvät edellytykset.”

KANSAINVÄLISYYS tuli osaksi Maija Tanninen-Mattilan elämää jo kolmikuisena. Journalisti-isän – juuri sen, joka myöhemmin päätti raporttinsa sanoihin ”täällä **Aarne Tanninen**, Washington” – työ vei perheen Moskovaan ja Lontooseen. Taiteilija-äiti **Oili** teki lastenkirjoja kotona ja kuljetti tyttäriään taidenäyttelyissä.

Liekö kodin perua, että Tanninen-Mattila lukee paljon. Hänet pyydettiin syksyllä valitsemaan Tieto-Finlandian saaja.

”Se oli kunnia. **Ville Kivimäen Murtuneet mielet** nousi selvästi, mutta oli hienoa nähdä, kuinka kovatasoista ja monipuolista tietokirjallisuutta Suomessa julkaistaan.”

Kirjainten ohi kirivät kuitenkin jo lapsuudessa kuvat ja kuvallinen hahmottaminen. Pääaineeksi-kin valikoitui taidehistoria. Nykyisin museonjohtajalla on netissä melkoiset Pinterest-kuvakokoelmat, jotka ovat ”keino hahmotella asioita, tallettaa ideoita ja rentoutua”. Viikonloppuihin kuuluu yhä näyttelyissä käyminen, nyt puolison kanssa, kun pojat ovat omillaan.

”Teokset pitää saada nähdä ja kokea, sitä koke-
musta ei voi korvata millään.”

Pariskunta on asunut pitkään Töölössä, jota Tanninen-Mattila pitää Helsingin Pikku-Tokiona japanilaisten ravintoloiden takia. Sijainti on loistava, koska puolisoiden Japanin-rakkaus roihuaa matkoja ja ruokakursseja myöten. Ruoka vie heidät välillä ”ulkomaanmatkoille” muuallekin Helsinkiin.

”Kurvin seutu muuttuu niin vauhdilla, että sielä tuntuu kuin olisi ulkomailla. Aina kohtaa jotain yllättävää: pieniä liikkeitä, uusia kahviloita ja gallerioita, elämisen makua. Alue jää lauantaireitille, kun menemme Hakaniemen torille kaneliriisipuurolle ja sieltä halliin hakemaan kalaa.” ■

**"On upeaa saada
Kluuvin gallerian
pöhinä
remontin jälkeen
Tennariin."**

Kun samassa talossa on lasten päiväkotia ja kehitysvammaisten ryhmäkoti, lasten ja asukkaiden jokapäiväinen kohtaaminen käy luontevasti.

Päiväkodin Minea Kukkonen työntää ryhmäkodin Heli Haukilahtea pyörätuolissa sitä mukaa kuin musiikkiterapeutti Pekka Rajamaan (vas.) lukema tarina metsässä kulkevasta työstä etenee. Ohjaaja Kati Paronen (edessä) avustaa asukas Matti Tourea tuottamaan tarinaa elävöittäviä ääniä aaltorummulla. Päiväkodin johtaja Marjo Virtanen (edessä oikealla) soittaa helistintä.

Erilaisuus rikastuttaa arkea

TEKSTI TELLERVO KATZ KUVAT KIMMO BRANDT

MAANANTAI on mieluinen päivä sekä päiväkotia Kylätien lapsille että Steniuksentien ryhmäkodin asukkaille. Silloin pidetään yhteinen vuorovaikutteinen musiikkituokio juhlasalissa. Musiikkiterapeutti **Pekka Rajamaa** istahtaa pianon ääreen ja kajauttaa ilmoille alkulaulun, jossa mainitaan jokaisen läsnä olevan lapsen ja ryhmäkodin asukkaan nimi. Hiekkapussi siirtyy samalla aina sille, jonka nimi mainitaan. Ohjaajat avustavat ryhmäkodin asukkaita.

Seuraavaksi osallistujat saavat valita värikiekkon. Kitaran säestyksellä lauletaan ”väri punainen, aina iloinen” tai ”väri sininen, satulintunen”. Kukin heiluttaa saamaansa värikiekkoa, kun juuri siitä väristä lauletaan.

Yhteinen tuokio huipentuu äänitarinaan. Läs-näolijat valitsevat sitä varten jonkin soittimen. Tänäks yksi lapsista saa vuorollaan työntää pyörätuolissa istuvaa **Heli Haukilahtea**, joka kulkee tarinan mukaan metsässä. Erilaiset soittimet tuottavat niin sateen ropinaa, tuulen suhinaa kuin sammakon kurnutusta samalla kun Rajamaa kertoo tarinaa. Sitten soittajat vaihtavat soittimia, pyörätuolin työntäjä vaihtuu ja esitys toistetaan. Lopuksi lauletaan lallatellen loppulaulu.

ETELÄ-HAAGASSA samaan rakennukseen sijoitetut kehitysvammaisten ryhmäkoti ja päiväkotia edustavat uudenlaista ajattelua ja rakentamista. Ryhmäkodissa asuu 20 runsaasti apua ja tukea tarvitsevaa kehitysvammaista. Jokaisella heistä on kylpyhuoneella varustettu oma asunto. Viidellä asunnolla on yhteinen olohuone ja parilla viiden asunnon ko-

konaisuudella yhteinen keittiö. Lounas ja päivällinen tuodaan alakerrasta Palmian keittiöstä, viikonloppuna ruoat lämmitetään yhteiskeittiöissä.

”Ryhmäkodin asukkaat muuttivat asuntoihin-sa Killinmäen ja Sofianlehdon laitosten osastoilta. Ennestään tuttuja asukkaita pyrittiin sijoittamaan lähemmäksi”, kertoo ryhmäkodin johtava ohjaaja **Lauri Meurman**.

KOLMESSA kerroksessa olevan päiväkodin tilat ovat värikkäät ja avarat. Päiväkotiin mahtuu 92 lasta. Toiminta alkoi viime elokuussa, ryhmäkodin jo toukokuussa. Päiväkodin johtaja **Marjo Virtanen** ja ryhmäkodin Lauri Meurman henkilökuntineen ovat saaneet vapaasti kehittää yhteistä toimintaa.

”Musiikkituokioiden lisäksi meillä on ollut tanssikoreografi ohjaamassa ryhmäkodin asukkaita ja päiväkodin lapsia. Kevään yhteisprojektiksi

Jokaisella ryhmäkodin asukkaalla on kylpyhuoneella varustettu asunto, jonka hän on saanut sisustaa omaistensa kanssa haluamakseen. Ryhmäkodin johtava ohjaaja Lauri Meurman on tullut tapaamaan Jouko Kotilaista.

Lapset valitsevat mieluisan värikiekon laulua varten Pekka Rajamaan tarjoamista vaihtoehtoja.

on suunnitteilla teatteria tai draamaa”, kertovat Meurman ja Virtanen.

”Alun harjoittelun jälkeen yhteistoiminta on lähtenyt mukavasti käyntiin. Kerroimme vanhempainnassa ryhmäkodin ja päiväkodin toiminnasta sekä suunnitelmista yhteistuokioiksi. Vanhemmat toivoivat silloin yhteistyötä enemmänkin. Avoimien ovien päivänä lapset ja ryhmäkodin asukkaat vanhempineen sekä naapurusto pääsivät tutustumaan tiloihimme. Kiinnostuneita oli tungokseen asti”, kuvailevat Virtanen ja Meurman.

YHTEISEN rakennuksen etuna on tilojen monipuolinen ja tehokas käyttö. Sekä päiväkotia että ryhmäkoti käyttävät juhlasalia, kuten myös viriketilaa, jossa voi kuunnella musiikkia, katsoa elokuvia ja pelata pelejä. Siellä on myös erikoisrakenteinen kuntopyörä. Fysioakustisen tuolin matalataajuiset äänet rentouttavat. Viereisestä välinevarastosta löytyy liikuntaan motivoivia tavaroita, laadukasta musiikkivälineistöä ja patjoja rentoutumistuiokioihin.

Peppi Sammalkorpi päiväkodista nauttii fysioakustisesta tuolista.

”Kuuntelemme herkällä korvalla lasten ja asukkaiden toiveita.”

Ohjaaja **Minna Kalliomäki** jalkautuu ryhmäkotiin Sofianlehdosta kaksi kertaa viikossa järjestämään viriketoimintaa ja hemmottelua osalle ryhmäkodin asukkaista. Naiset saavat vaikkapa kasvohoitoa ja kynnet värikkäiksi, miehet puolestaan käsi- ja jalkahoitoa.

Yhteiskäytössä on myös kylpylätila, jossa on tähtitaivasta kuvaava valaistus, poreamme sekä sauna, jonka lämpötila on tasainen lattiasta kattoon saakka. Kaikki on suunniteltu soveltumaan pyörätuolilla liikkuville.

VAIKKA osalla ryhmäkodin kehitysvammaisista asukkaista ei ole muuta kommunikointikeinoja kuin ääntely, liikehdintä tai eleet, jokainen ilmaisee jotenkin oman tahtonsa ja sen, onko toiminta mieluisaa.

”Kuuntelemme herkällä korvalla sekä lapsia että asukkaita ja ohjaamme toimintaa heidän toivomaansa suuntaan”, toteavat Marjo Virtanen ja Lauri Meurman.

Päiväkodin lapset ovat jo tottuneet ryhmäkodin asukkaisiin. Yksi kiinnostavimmista hetkistä on se, kun invataksit tuovat asuk-

kaita koulusta ja päivätoiminnasta. Lapset kerääntyvät usein portille heitä vastaan.

”Lapsille vastataan aina, jos he kysyvät ryhmäkodista ja sen asukkaista. Lapsia tosin kiinnostavat eri asiat kuin aikuisia: ei mutkainen selkä, vaan pyörätuolit ja tekniikka. Meillä on päiväkodissa myös ryhmä, jossa on erityislapsia. Täällä he ovat havahtuneet huomaamaan, että erityisyyttä on monenlaista”, Marjo Virtanen sanoo.

Lauri Meurman painottaa, että aikuiset toimivat lapsille esimerkkeinä. Jokaista tervehditaan ja kaikista käytetään etunimeä.

”Henkilökunnan koulutuksessa on korostettu, että asukkailla on itsemääräämisoikeus ja he osallistuvat kaikin tavoin yhteiskuntaan. Jokaisella asukkaalla on oma päiväohjelma. Nuorimmat jatkavat opintojaan Keskuspuiston ammattioppilaitoksessa, aikuisista suurin osa käy arkipäivisin muutaman tunnin ajan päivätoiminnassa Sofianlehdossa.”

RYHMÄKODIN nuorin asukas on 17-vuotias. Vanhin, 64-vuotias asukas, on ollut laitoshoidossa runsaat 50 vuotta ennen muuttoa Etelä-Haagaan. Asukkaista suurin osa käyttää pyörätuolia tai rollaattoria. Ohjaajia on 24, sillä kaikki asukkaat tarvitsevat ympärivuorokautista apua.

”Tämä ei ole hoitoa, vaan asumista. Hoidossa ihmiset ovat objekteja, täällä he ovat aktiivisia toimijoita. Työntekijät tukevat ja avustavat asukkaita elämään aktiivista omanäköistä elämää, jossa lähtökohtana ovat asukkaiden tarpeet ja toiveet”, Meurman toteaa.

Ryhmäkodin ja päiväkodin yhteisistä toiminnoista voisi saada hyvän tutkimusaiheen. Niinpä Marjo Virtanen ja Lauri Meurman toivottavatkin opiskelijoita tervetulleiksi seuraamaan talon elämää. ■

Kirjojen viemä

Seppo Hiltunen palvelee Sofiankadun antikvariaatissaan ihmisiä – ja saa kirjat kiertämään.

OLEN paljasjalkainen stadi-lainen. Minun elämäni pu-naisen langan muodostavat kirjat. Lapsuudenkodissa-ni niitä oli tuhansia, ja kesä-huvilallammekin satoja. Isoisän antikvariaatissa oli myynnissä valtavasti kirjoja, joita sain lainata kotiin luettavaksi. Eikä tämäkään riittänyt, vaan kävin Richardinkadun kirjastossa tai Perämiehen- ja Pursimiehenkadun kulmassa olevassa kirjastossa lukemassa lisää. Aloin 15-vuotiaana haaveilla perustavani oman antikvariaatin sitten eläkeläisenä, mutta elämä yllätti, kun näin lehti-ilmoituksen Torkkelinkadulla myytävänä olevasta kirjakaupasta. Ostin sen vuonna 1973.

TÄMÄN PÄIVÄN KIVIJALKAYRITTÄJYYDESTÄ haaveilevia neuvoisin hoitamaan ensin oman talouden kuntoon, saamaan asuntolainat maksetuiksi, lapset täysi-ikäisiksi ja näiden seikkojen lisäksi olisi vielä suotavaa olla ymmärrystä kaupallisesta maailmasta. Kirjakaupan pitäminen on työteliäämpää kuin aiempina vuosina. Liiketilöiden vuokrataso on nousut, yleiset kulut ovat nousseet nopeammin kuin

kirjojen hinnat ja kirjojen merkitys yhteiskunnassa on muuttunut. Yrittäminen tällä alalla ei ole kovin tuottoisaa liiketoimintaa, vaan intohimoa kirjoihin. Tätä alaa pitää rakastaa!

Voitto tehdään silloin kun kirjat ostetaan sisään kauppaan. Silloin keskityn niin, että en oikein ehdi keskustelemaan muiden asiakkaiden kanssa. On osattava myös valita sellaisia teoksia myyntiin, jotka kiinnostavat ihmisiä. Hinnat pidän sellaisina, että kirjat ostetaan nopeasti pois. Ala on murroksessa, mutta minä olen optimisti ja ajattelen kirjoilla olevan kysyntää tulevaisuudessakin. Kirjojen rakastajat, bibliofilit, tulevat säällä kuin säällä. Olisi hyvä huolehtia Kauppatorin suunnasta tulevasta asiakasvirroista. Ne ovat hävinneet olemattomiin viime vuosina. Helsingin vanhaa keskustaa yritetään onneksi taas tarmokkaasti elävöittää. Sen houkuttelevuutta on hyvä lisätä matkailijoille kuin meille paikallisillekin.

MEILLÄ KESKUSTELLAAN ASIAKKAIEN kanssa kaikesta mahdollisesta päivän politiikan ja maailman-kaikkeuden välimailta. Enää emme kilpaile asiakkaiden rahoista, vaan vähentyneestä vapaa-ajasta. Kirjoja luetaan ja ostetaan vähemmän kuin ennen. Olen aikoinaan pitänyt vähän aikaa nettikirjakauppaa, mutta jätin sen, koska elävä vuorovaikutus on minulle tässä työssä tärkeää.

Jäin eläkkeelle vuonna 2005, mutta palasin töihin Sofiankadulle 2011. On sanottu, että muut antikvaristit pitävät kirjakauppaa eläkkeeseen, mutta Hiltunen elää pitääkseen antikvariaattia.

Onneksi vaimoni on tarmokas ja aikaansaava ihminen. Hän teki työuransa terveydenhoitajana neuvola- ja koulumaailmassa, kun yövuorot kirurgisessa sairaalassa eivät oikein sopineet perhe-elämäämme. Meillä on 50 hienoa yhteistä vuotta, neljä lasta ja yhdeksän lastenlasta. Kotona on kirjoja pari tuhatta nidettä. Ei harvinaisuuksia kuitenkaan. Ne kertovat Helsingistä, filosofiasta tai ovat asiakkaideni kirjoittamia. Monet niistä ovat minulle omistuskirjoituksella ojennettuja.

Äitini oli myös vahva nainen, joka viihtyi kulttuuripiireissä. Hän oli viisi kertaa naimisissa ja erosi yhtä monta kertaa. Hänen vanhempansa kasvativat minut kuusivuotiaasta lähtien. Isoisäni **Oskari Hiltunen** oli tällä samalla alalla. Kävin Norssissa kouluni, opiskelin merkonomiksi ja filosofian maisteriksi.

PIDÄN ETÄISYYTTÄ KIRJOIHIN vain jos käyn Espoon Karakallion metsissä saunakävelymässä tai matkustan. Käyn Tukholman vanhassa kaupungissa monta kertaa vuodessa lounaalla Zum Franziskanerissa ja luen matkalla ruotsinkielistä kirjallisuutta, mutta antikvariaatteihin en pistäydy. Suon sen kyllä matkatovereilleni.

Vakioasiakkaat tietävät, että työpäivinä, tasan kello 14 avaam kaularusettini. He tietävät siitä, että siltä päivältä työt on jo melkein tehty. Kunpa vielä löytäisin sopivan seuraajan, jolle voisin uskoa tämän Sofiankadun liikkeen.

TOIMITTAJA **NINA RINTALA**

Kirjoitussarjassa erilaiset helsinkiläiset kertovat suhteestaan pääkaupunkiin.

MENESTYS

Helsinki tuli toiseksi kaupunkivertailussa

HELSINKI tuli toiseksi eurooppalaisten kaupunkien rankinglistalla, joka mittaa kaupunkien houkuttelevuutta suorille ulkomaisille investoinneille. Ensimmäiseksi sijoittui Lontoo. Helsinki nousi ensimmäistä kertaa 25:n kärkeen. Financial Timesin FDI Intelligence -yksikön rankinglista löytyy European Cities and Region of the Future -nimisestä raportista.

Raportissa oli viisi kategoriala: taloudellinen potentiaali, inhimillinen pääoma ja elämäntapa, kustannustehokkuus, infrastruktuuri sekä myönteisyys liiketoiminnalle. Helsinki sijoittui toiseksi yleislistalla, jonka tuloksessa huomioitiin menestyminen kaikissa kategorioissa.

Lisäksi FDI arvioi alueiden ulkomaisia investointeja edistäviä strategioita ja valitsi Helsingin invest in -strategian Euroopan kolmanneksi parhaaksi.

Aalto-yliopiston opiskelijoiden tilapäinen taideteos Aleksanterinkadulla.

Kaupunki palkittiin energiansäästöä

HELSINGIN KAUPUNKI on palkittu energiatehokkaan korjaus- ja uudisrakentamisen edistämisestä ja toteuttamisesta. Green Net Finland ry antoi kaupungille vuoden 2014 ympäristöpalkinnon Julkisten toimijoiden sarjassa.

Palkintoraati kiitti erityisesti Helsingissä kehitettyä koulujen liikuntasalien ilmanvaihdon optimointia, jolla ilmanvaihto on saatu toimimaan juuri sen verran kuin tila ja käyttö edellyttävät. Toimenpide on osoittautunut helpoksi, vaikuttavaksi sekä monistettavaksi, ja toimii raadin mielestä hyvänä mallina muillekin kunnille.

Säädot tuovat tuntuja säästöjä. Helsingissäkin uudistukset ovat vielä kesken, mutta potentiaaliset säästöt arvioidaan miljoonaksi euroksi vuodessa, ja koko maassa kymmenker-
taisiksi.

"Näkymä Kauppatorilta Tuomiokirkolle on minulle rakkainta Helsinkiä."

Eläimellisiä lauluja

KUN Musiikkitalon lavalle kaupunginorkesterin kaveriksi pomppaavat lasten viihdyttäjät Satu So-panen, Paavo Kero-suo ja Lotta Kuusisto pianisti Iiro Rantalalla ryyditettynä, syntyy kevyesti dramatisoitu *Eläimellisiä lauluja* -konsertti. Ilkka Kuusiston säveltämissä ja

Tapsa Rantasen sanoittamissa uusissa lastenlauluissa vilahtavat dromedaari, varaani ja bambukarhu kotoisten kisan, siilin ja oravan kavereina. Helsingin kaupunginorkesterin ja Musiikki-teatteri Kapsäkin yhteisesitys Musiikkitalossa 6.5. kello 19 Korkeasaaren eläintarhan 125-vuotisjuhlinnan merkeissä. Konsertin kesto noin tunti. Liput 25–6 e, p. 0600 900 900.

KUVA HEIKKI TUULI

Menoksi

KUVAT KIMMO BRANDT

Tilanhoitaja Jari Kuusinen ja Hugo-sonni.

Pääsiäismenoa

FALLKULLAN kotieläintilalla on syntynyt kilejä, karitsoita, pupuja ja tipuja. Yleisö pääsee maksutta seuraamaan tilan elämää pääsiäisenä perjantaina maanantaihin kello 10–15. Nuoret pitävät kahvilaa kello 10–14.30 koko pääsiäisen (maksu vain käteisellä, osoite Malminkaari 24).

KORKEASAAREN pääsiäisohjelmassa on muun muassa koko perheen puuhapaja ja munajahti, jossa testataan eläintietämystä. Karhulinalla on kahdesti päivässä teatteriesitys *Villihevosia*. Tar-kempi ohjelma osoitteesta www.korkeasaari.fi. Eläintarha on avoinna huhtikuussa kello 10–18 ja toukokuusta elokuun loppuun kello 10–20. Pääsyliput ovat maitse mennessä 12 e aikuisilta, 6 e lapsilta (4–17-v.) ja 8 e eläkeläisiltä.

UUOTALOSSA viiritäydtyään pääsiäistunnelmiin. Lauan-tain työpajassa 12.4. kello 10–13 maalataan kultaisia ja hopeisia pääsiäismunia, jotka päätyvät koristamaan Vuotalon gallerian pääsiäisnurmikkoa. Samaan aikaan voi osallistua Virpomis-vitsapajoihin vaikka koko perheen voimin. Ohjaajat puhuvat sekä suomea että ruotsia. Työpajoihin on vapaa pääsy. Sunnuntaina 13.4. lasten suosikkiorkesteri Aarne Alligaattori & Viidakkorumpu (kuvassa) esittää tuttuja kappaleita sekä uusia hittejä ruotsiksi kello 14 ja suomeksi kello 16. Liput konserttiin 5 e.

NUKKETEATTERI Sytkyt (kuvassa) esittää perinteisen pääsiäissadun Helsingin kaupungin talvipuutarhassa (Ham-marskjöldintie 1) lankalauantaina 19.4., pääsiäissunnuntaina ja pääsiäismaanantaina kello 13 ja 15. Vapaa pääsy. Lisätiedot osoitteesta www.sytkyt.fi.

Aarne Alligaattori

Sytkyt

Perhe-elämää Haltialassa

MAHTAVA määkinä kuuluu Haltialan kotieläintilan lampolasta. Viime viikoina syntyneet karitsat siellä ään-televät hellyttävästi. Yksi niistä on juuri syntynyt. Honteloin jaloin se nousee pystyyn ja pyrkii haparoiden emän kylkeen. Emo nuolee sitä ja pian vuona jo löytää nisan ja imaisee ensimmäiset ternimaitopisararat ja saa välttämättömiä vasta-aineita suojakseen.

Näitä iloisia perhetapahtumia on Haltialassa ollut tiuhaan. 30 uudesta kukin saa vähintään yhden tai jopa kuusi vuonaa. Nyt syntyneitä vuonia on jo kymmeniä. Karitsoiva lammis saa oman karsinan muutamaksi päiväksi. Se saa rauhassa totutella jälke-

läistensä hajuihin sekä ääniin ja tunnistaa ne sitten yhteiskarsinaan siirtymään.

Lampolan toisessa osassa on kaksi vuolta karsinassaan ja lat-tiakanalassa tepastelee 12 kanaa seuranaan kukko ja kalkkuna. Ulkosalla käyskentelee mahtavan kokoisia, pitkäkarvaisia emolehmiä ja sonni. Kissa tekee pihalla tuttavuutta kävijöiden kanssa.

Haltialan lampola avataan vierailijoille 14.4. karitsoinnin päätyttyä. Tilanhoitaja Jari Kuusinen muistuttaa, että kävijöiden pitää käyttäytyä rauhallisesti, jotta eläimet eivät häiriinny.

”Eläinten ruokkiminen omilla eväillä on kiellettyä, mutta ruokin-

tapöydällä olevaa heinää saa tarjota lampaille ja vuohille. Jos eläimet tulevat vierailijan lähelle, niitä voi rap-sutella. Paikat pitää myös jättää yhtä siisteiksi kuin ne ovat tullessa.”

HALTIALAN KOTIELÄINTILA, Laaman-nintie 17. Vierailuajat ovat arkisin kello 18–20 ja viikonloppuisin kello 11–18. Pihapiirissä sijaitsevassa Wanha Pehtoori -ravintolassa on avoimet ovet 18.–21.4. kello 11–18. Pihalla on leikkiapuisto. Alueella on myös vapaasti käytettävissä kello 7–21 grilli, johon tulee tuoda omat puut tai hiilet. Pääsiäisenä pihalla on tarjolla maksullista hevosajelua.

TELLERVO KATZ

KUVA © STEFAN BREMER

Kattona tähtitaivas -näytelmän kaverukset Ullis (Lidia Bäck, vasemmalla) ja Jenna (Lida Kuningas).

Koskettavasti ystävyydestä

NÄYTELMÄSSÄ *Kattona tähtitaivas* Jenna-teini (Lida Kuningas) murehtii, kuka on hänen paras kaverinsa, miltä pitäisi näyttää ja miksei ihastuksen kohde huomaa häntä. Yksi murhe nousee kuitenkin ylitse muiden, äidin syöpäsairus. Näytelmä on koskettava kertomus luopumisen vaikeudesta, ystävyydestä, itsensä löytämisestä ja selviytymisestä. Sitä esitetään 23.5. saakka Lilla Teaternissa (Yrjönkatu 30). Liput: 32–26 e, p. 09 394 022 ja Lippupiste p. 0600 900900.

Piipahda puodissa

MILLOIN olet viimeksi poikennut putiikissa? Kampanjaviikolla 19.–24.5. luvassa on hultvatto-mia tapahtumia, tarjouksia ja tempauksia putiikkeissa eri puolella kaupunkia. Viikon kohokohtana on muotinäytös kaupungintalon juhlasalissa 21.5. kello 17.30. Lisätietoa saa osoitteista www.poikkeaputiikissa.fi ja www.facebook.com/poikkeaputiikissa.

MUSIIKKI

Honey B & T-Bonesin Aija Puurtinen ja Jaska Lukkarinen tunnelmoivat.

Bluesia tositarkoituksella

MALMITALO on tunnettu blueskonserteistaan. 22.4. estradille nousee Honey B & T-Bones kello 19. Bändi ei tarjoile kilotavaraa, vaan eloisan cocktailin, jossa muun muassa jazzilliset ja etniset ainekset kohtaavat bluesin tositarkoituksella. Liput 15 e, p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

MUSIIKKI

Porterin musiikin sykkeessä

KANNELTALON tribuuttikonsertti on kunnianosoitus Cole Porterille. Jussi Lampela tuo Nonet-yhtyeensä lisäksi lavalle tyylikkää tulkitsijaa Mari Palon ja Sami Pitkämön. Tekstit ovat Sami Parkkisen uusia käännöksiä ja myös sovitukset ennen kuulemattomia. Esitys on 15.4. kello 19, liput 20 e, kesto 100 min, väliaika. Maksuton *Enemmän irti esityksestä!* -alustusluento kuullaan Kanneltalon kahvilassa kello 18.15.

Sami Pitkämä Mari Palo

Gloriassa tavataan!

KULTTUURIAREENA Gloria tarjoaa monipuolista musiikkia: 12.4. The Quarrymen (UK); 17.4. Chronixx & Zinc Fence Band (Jamaika); 15.4. Töölön musiikkikoulun sekä Keski-Helsingin ja Pakilan musiikkiopistojen oppilaiden kevätkonsertti; 18.4. heidi. (Japani); 19.4. Absoluuttinen nollapiste; 26.4. NAM 2014 – lukiolaisten konsertti; 7.–15.5. Thespians Anonymous; 10.5. Euroviisu-kisakatsomo; 23.5. Gabba Gabba Hey ja 24.–25.5. Afrolatin flow-festivaali. Esitystiedot ja liput: www.nk.hel.fi/gloria.

The Quarrymen

TANSSI

Katutanssin tyyli esiin

NYKY STREET -DANCE FESTIVAALI tuo 8.–10.5. kulttuurikeskus Caisaan katutanssin erilaiset tulkinnat ja tyyliä. Tapahtuma on tarkoitettu sekä tanssin harrastajille että ammattilaisille – työpajat, "battlet" ja esitykset – ovat kaikille avoimia. Street Dance Show 8.–9.5. kello 19–22, 5 e. Break Battle & Experimental 10.5. kello 18–22, 5 e. Tanssityöpajat lauantaina 10.5. kello 11.30–13, vapaa pääsy.

Katutanssin taikaa

Ilmaisunvapauden puolesta

Uudessa tanssiteoksessaan Sanna Kekäläinen kysyy, kenellä on valta sanoilla ehdot sukupuolen ja sen esittämisen rajoille. *Sananvapaus & Spektakkelit* -esityksen ensi-ilta on 17.5. kello 19 Kaapelitehtaan Pannuhallissa. Muut esitykset: 20.5., 22.5., 24.5., 26.5. ja 28.5. kello 19. Taiteilijataapaaminen 22.5. esityksen jälkeen. Liput 22/14 e. Varaukset Zodiakin toimistosta p. 044 094 4948 sekä Tiketistä p. 0600 1 1616. Lippuja myös tuntiä ennen ovelta, jos paikkoja on.

Muksut messuilevat

MESSUKESKUS on täynnä menoa ja meininkiä 11.–13.4., sillä Lapsimessuilla on suosikkiesiintyjä kaikenikäisille. Messulavan valtaavat muun muassa Hilarius Hiiri, Satu Sopanen tuttorkestereineen, Viiru ja Pesonen sekä muumiperhe. Samalla lipulla Messukeskukseen pääsee myös Lähiruoka & luomu -messuille, pienois-malli- ja harrastetapahtuma Model Expoon, ostoksille OutletExpoon sekä käsitöiden ja askartelun ystävien Kädentaitotapahtumaan. 12.4. avautuu lemmikkitaapahtuma PetExpo. Messukeskus on avoinna pe klo 10–18, la klo 9–18 ja su klo 9–17. Liput 16/10/5 e. Lisätiedot: www.lapsimessut.fi ja www.facebook.com/lapsimessut.

KUVA MARKKU OJALA

Tanssi lumoa

TARTTUVAT rytmit, lumoaava tanssi ja taidokas akrobatia valtaavat Savoy-teatterin, kun Bollywood Masala Orchestra saapuu Intiasta Suomeen kuuden toista esiintyjän kokoonpanolla. Orkesteri sekoittaa Bollywood-elokuvien kappaleita ja Pohjois-Intian Rajasthanin alueen kansanmusiikkia värikkäässä esityksessään. Savoy-teatteri 9.5. klo 19, liput

alk. 38/34 e, p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

TEATTERI

Huovisen erikoiset

NÄYTTELIJÄ Ilkka Heiskanen marssittaa Huovisen hykerryttäviä hahmoja esiin riehakkaana kavalkadina Stoassa 16.4. kello 14 ja 19. Liput 13/9 e, päivänäytös 5 e. Kesto n. 1 h 50 min (sis. väliajan). Kello 14 esityksen jälkeen taiteilijataapaaminen Stoaan kahvilassa. Esitykset myös Kanneltalossa 12.4. kello 14, Vuotalossa 15.4. kello 14 ja Malmitalossa 29.4. kello 15 ja 19.

Ilkka Heiskanen

NÄYTTELY

Aistinautintoja

ANNANTALON näyttelykevät huipentuu tupla-avajaisiin 14.4. *Naamiaiset* kokoaa teoksia taidemuseon arkistosta. Annantalon kulttuurisissien ideoin näyttelyn opastuksista vastaavat nuoret itse. Aistinautintoinen iloitteleva *NAM* puolestaan tarjoilee Helsingin kuvataidelukion oppilaiden töitä. *NAM* on esillä 22.5. saakka ja Naamiaiset 12.6. asti. Avoinna arkisin kello 8–20, la-su kello 10–16. Vapaa pääsy. Suljettu 18.–21.4.

MAALAUS LIISAMARIA HURME

Toipumisen tiellä

VALOKUVANÄYTTELY kertoo kuvin ja tarinoin päihdesairaiden raitistumisesta ja eheytymisestä. Kaapelitehtaalla on viiden vuoden ajan koostunut kaikille avoin kahvakuularyhmä, johon on ohjautunut paljon päihdetoipujia. Valokuvaaja Arto Timonen on kuvannut heitä. Näyttely on esillä 22.4.–11.5. Nuorisotalo Hapessa (Sörnäisten rantatie 31), 18.8.–31.8. Kirjasto 10:ssä (Elielinaukio) ja 1.9.–30.9. Kallion viirastalon aulassa (Toinen linja 4 A). Lisätiedot: facebook.com/Toipumisen-Tiella2013.

KUVA ARTO TIMONEN

MUKSUILLE

Vaipat päälle ja menoksi

VAIPPAKANSAN karnevaalit on naperoiden oma tapahtuma, jossa on 0–3-vuotiaille tarjolla värikyllä, vauvatanssia, musiikkia, teatteria ja runoutta. Vuotalo 10.5. kello 10–14 ja Malmitalo 18.5. kello 10–14. Vapaa pääsy.

KUVA MIRKA NOKKA

Vaippakansan karnevaalit

SIRKUS

KUVA ROBERT SEGER

Aikamoista sirkusta

SIRKUSESITYS *Onnellisten maa* on Sirkus Aikamoisen kantaesitys, nykysirkuksen ja musiikkiperformanssin yhdistelmä, jossa törmäillään lavasteisiin ja uhmataan painovoimaa livemusiikin säestyksellä. Koko perheelle sopiva esitys Stoassa on Cirko-festivaalin ohjelmistoa. Ensi-ilta 16.5. kello 19, muut esitykset 17.5. kello 19 ja 18.5. kello 15, kesto noin tunti.

Liput 20/15 e, p. 09 310 12000, stoa.lipunmyynti@hel.fi ja Lippupalvelu.

ANNANTALO Annankatu 30, www.annantalo.fi; **CAISA** Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14, www.caisa.fi; **HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI** www.hel.fi/filharmonia, Musiikkitalo Mannerheimintie 13 a, www.musiikkitalo.fi; **KAAPELITEHDAS** Tallberginkatu 1, www.kaapelitehdas.fi; **KANNELTALO** Klaneettitie 5, www.kanneltalo.fi; **KAUPUNGIN-TALO** Sofiankatu 1/Pohjoisesplanadi 11–13, www.virka.fi; **LILLA TEATERN** Yrjönkatu 30, www.hkt.fi/lillateatern; **MALMITALO** Ala-Malmintori 1, www.malmitalo.fi; **MESSUKESKUS** Messuaukio 1, www.messukeskus.com; **SAVOY-TEATTERI** Kasarmikatu 46–48, www.savoyteatteri.fi; **STOA** Turunlinnantie 1, www.stoa.fi; **VUOTALO** Mosaiikkitori 2, www.vuotalo.fi.

Veistosvisa

KAUPUNKI tilasi vuonna 1906 kuvanveistäjä **Ville Vallgreniltä** Helsinkiä symboloivan julkisen veistoksen ilahduttamaan asukkaita ja nostamaan Suomen pääkaupungin eurooppalaisten kulttuurimetropolien joukkoon. Vallgren muotoili suihkulähteen, jonka keskeltä nousi merestä syntyvää Helsinkiä symboloiva alaston ja muodokas nainen. Tätä alettiin heti julkistamisen jälkeen kutsua *Havis Amandaksi*. Alkuhämmennyksen jälkeen veistoksesta tuli en-

KUVA ESKO JÄMSÄ / HELSINGIN KAUPUNGIN AINEISTOPANKKI

sin opiskelevan nuorison ilonpidon kohde ja siten kaupunkilaisten rakastama veistos. Kauppatorin itäiselle laidalle sijoitettu Havis Amandan aukio toimii nykyisin niin tapahtumien näyttämönä, kukkatorina kuin suosittuna kohtaamispaikkana. Veistosvisan kysymys kuuluu: **Kuka käynnistää keväällä ja sulkee syksyllä Kauppatorilla Havis Amanda -suihkulähteen veden?**

- a) Helsingin ylipormestari
- b) kaupungin matkailupäällikkö
- c) taidemuseon johtaja
- d) korkeakoulujen ylioppilaskunnat vuorovuosin
- e) Helsingin kaupungin rakentamispalvelu STARA

LÄHETÄ vastaus 8.5. mennessä osoitteeseen info.taimu@hel.fi tai Helsingin taidemuseo, Veistosvisa, PL 5400, 00099 Helsingin kaupunki. Vastanneiden kesken arvotaan pääsylippuja taidemuseon Chaplin kuvissa -näyttelyyn Tennispalatsiin. Vastaus kerrotaan Helsinki-infon seuraavassa numerossa.

EDELLISESSÄ visassa kysyttiin, mitä presidentti Kekkonen *Lähde*-muistomerkin vesialtaasta on löytynyt. Kaikki muut vastausvaihtoehdot olivat oikein, paitsi tekohampaat. Altaasta on todella löytynyt haikalan poikanenkin, joskin kuolleena. Listalla ovat myös polkupyörä, puistonpenkki, punainen maali, vaahto, pulikoivat nuoret ja sorsapopulaatio. Pääsylippupalkinnot on lähetetty voittajille. Kiitos kaikille osallistujille!

Tällä palstalla julkaistaan tänä vuonna Veistosvisaa, jossa kysytään Helsingin julkisista veistoksista ja muistomerkeistä.

Lukijakilpailu

PÄÄKAUPUNGISTA on kadonnut kymmeniä elokuvateattereita ja niiden tiloja on muutettu esimerkiksi rukoushuoneiksi tai kuntosaleiksi. Rakennuksia on myös kokonaan purettu – niin kuin tämä 1960-luvul-

la kuvattu talo. **Missä sijaitti tämä rakennus, jossa toimi myös elokuvateatteri?**

VASTAUKSET pyydetään toimittamaan viimeistään 8.5. osoitteella Helsinki-info, Lukijakilpailu, PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostiosoitteeseen helsinki-info.lukijakilpailu@hel.fi. Muistattehan liittää vastaukseen postiosoitteenne mahdollisen kirjapalkinnon postittamista varten.

Vastaus edelliseen kysymykseen

EDELLISEN lehden lukijakilpailukuvassa nähtiin väläys pääkaupunkimme kohtalonhetkistä 70 vuoden takaa, kun neuvostokoneet pommittivat Helsinkiä kolmena helmikuun iltana ja yönä. Onnistunut ilmatorjunta pelasti kaupungin täydeltä tuholta. Kuvaan tallentui pommien aikaansaama hävitys Kaisaniemen- ja Vuorikadun risteyksestä. Taustalla liekehti osoitteessa Unioninkatu 41 sijainnut kerrostalo.

MARTTI HELMINEN

Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Jukka E. Vesa** – onnittelumme! Kirjapalkinto on lähetetty voittajalle. Kiitos kaikille osallistuneille!

IN ENGLISH

Helsinki is a hot scene for games

KUVA KIMMO BRANDT

GAMES are a powerful tool for the Helsinki youth work. A game development club turns games into an enjoyable social experience – and a possible stepping stone to the future for some.

A large dot moves on the computer screen in a battle-ship style, shooting and sweeping off the screen smaller dots – the enemies. The battle-ship dot is maneuvered by 16-year-old game developers **Daniel** (left), **Casper** and **Onni**.

When not demonstrating the game, they are busy coding to develop *Specular*, a mobile game that Casper, Daniel and Onni intend to have ready for Google Play within a couple months, to be available for download to Android phones and tablets.

Any young person age 13–25 is welcome to join the "GameDev" game development club in the Game Room at the Helsinki Youth Department's Happy activity centre.

"Digital games are a hot industry in Finland, much more so than elsewhere," says **Lasse Seppänen**, CEO of the Helsinki-based start-up PlayRaven. He speaks with 16 years of professional experience from the field and with a recent €1.7 million seed investment in PlayRaven's pocket. The game studio is about to roll out its first product, *Spymaster*, which is a strategy game for iPad.

Read more:
www.hel.fi/helsinki-info In English

Puhtaasti parempaa arkea

Pientaloasuja, ryhdy city-kompostoijaksi!

Kompostointi on helppo ja ekologinen tapa hankkiutua kodin biojätteestä eroon. HSY järjestää kompostointikursseja pääkaupunkiseudulla kesäkuuhun saakka. Katso kurssikalenteri osoitteesta www.hsy.fi/kompostointi.

Sortti-asemat auki kolmena lauantaina

Kevätsiivouksen satoa voit tuoda myös Sortti-asemille. Kivikon, Konalan ja Ämmäsuon Sortti-asemat sekä Munkinmäen jäteasema ovat auki lauantaina 10.5., 17.5. ja 24.5. kello 9–16.

Tuo romusi keräysautoon

Onko kevätsiivous vielä tekemättä? Vielä ehdit tuoda hyllyillä pölyttyneet rojut ja romut HSY:n keräysautoihin. Autot kiertävät Helsingissä 13.5. saakka. Keräysautoihin voit tuoda kodin vaarallisia jätteitä, sähkölaitteita ja metalliromua. Katso aikataulut HSY:n verkkosivuilta, www.hsy.fi/keraysautot.

Miten jätevettä puhdistetaan?

Kesällä voit päästä näkemään, mitä jätevedenpuhdistamon seinien sisäpuolella oikeasti tapahtuu. Viikinmäen jätevedenpuhdistamoon järjestetään opastettuja yleisökiertoja Helsinki-päivänä 12.6. Kierroksille on ennakkoilmoittautuminen. Lisätietoja saat lähempänä kesäkuuta: www.hsy.fi.

Kierrätystehtaalla tavataan

Tule Kierrätystehtaalle tutustumaan kodin energian ja kuluttamisen ihmeelliseen maailmaan! Ilmastoinfon osastolla myös HSY, HSL ja Helsingin Energia kertovat arjen hyvistä valinnoista. Kierrätystehdas-tapahtuma järjestetään Kaapelitehtaalla 26.–27.4.

Osana HSY:tä toimiva Ilmastoinfo järjestää pääkaupunkiseudulla tapahtumia ja kampanjoita teemoinaan energia, liikuminen, ruoka ja kuluttaminen. Ilmastoinfon tapahtumia ja kampanjoita voit seurata myös sosiaalisessa mediassa.

Asukkaista 40 prosenttia saa oireita katupölystä

Nenä tukossa, silmät vuotavat, yskittää, kurkku kutisee. Katupöly on kaupunkien joka-keväinen riesa. Ilmanlaatu heikkenee väistämättä, kun eri lähteistä kertyneet hiukkaset pölyävät katujen kuivuttua.

Pääkaupunkiseudun asukkaista noin 40 prosenttia saa oireita katupölystä.* Astmaatikoita ja muut ilmansaasteille herkät ryhmät voivat kokea vakavampia terveyshaittoja, mutta perustervekään ihminen ei aina säästy ärsytysoireilta.

HSY seuraa pääkaupunkiseudun ilmanlaatua tasatunnein vuoden jokaisena päivänä. Tarkista ilmanlaatu osoitteesta www.hsy.fi/ilmanlaatu tai seuraa meitä Twitterissä, @hsy_ilmanlaatu. Voit tilata matkapuhelimesi myös Ilmanlaatuviestipalvelun, joka hälyttää huonosta ilmanlaadusta tekstiviestillä.

* HSY:n kuluttajakäyttätutkimus, TNS Gallup 2013

Anna puhelimesi hälyttää, kun ilmanlaatu on huono.

www.ilmanlaatuviesti.fi

Viemäri vetää, Suomenlahti kiittää

Vloossh! sanoi vessanpytty ja sinne lähtivät jätökset ja meni siinä mukana vähän muutakin: pumpulipuikko, muovikääre ja omenanraato. "Poissa silmistä, poissa mielestä", sanotaan.

Roskat eivät kuitenkaan katoa minnekään vaan kulkeutuvat jätösten mukana turhaan jätevedenpuhdistamoille. Tai voivat ne jäädä matkankin varrelle ja aiheuttaa tukoksen jo oman kiinteistön viemäriässä.

Kaupunkilaisjärki toimii

Kaupunkilaisjärjellä varustetulla helsinkiläisellä on vessassa roskis, johon hän laittaa ylimääräiset roskat. Vessanpytystä hän

huuhtelee vain sen itsensä. Ruoantähteet hän tietenkin laittaa biojätteisiin eikä pytyyn. Eikä kaupunkilainen tuhlaa pesuainetta pyykkiä pestessään, koska hän tietää, että Helsingissä vesi on pehmeää. Hän siis annostelee pesuaineen pehmeälle vedelle annetun ohjeen mukaan ja tietää näin säästävänsä rahaa.

Jätevedenpuhdistus on tärkeää Suomenlahden ja koko Itämeren suojelemiseksi. HSY:n jätevedenpuhdistamoissa tehdään tinkimättömyyttä työtä sen eteen, että pääkaupunkiseudun jätevedet puhdistuvat tehokkaasti ja luotettavasti. Helsingiläisten jätevedet puhdistetaan Viikinmäen jätevedenpuhdistamossa, joka täyttää tänä vuonna 20 vuotta.

Lue lisää

- **kodin vesiasioista:**
www.hsy.fi/vesi/kodinvesiasiat
- **mullantuotannosta:**
www.hsy.fi/metsapirtinmulta

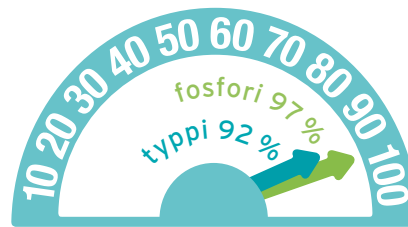
P.S. Nyt vietetään Suomenlahti-vuotta, www.gof2014.fi

Vuonna 2013 HSY:n jätevedenpuhdistamoilta kärrättiin noin **140 kuorma-autollista** turhaa roskaa.

Jäteveden puhdistustuloksia Viikinmäessä vuodelta 2013

Poistoteho

Viikinmäessä puhdistuksen sivutuote, liete, mädätetään biokaasuksi, jota käytetään puhdistamon sähkön- ja lämmöntuotantoon. Mädätyksen jälkeen liete kompostoidaan ravinteikkaaksi mullaksi.

Päästöt mereen

fosfori 20 tonnia typpi 345 tonnia

Lajittelemalla annat roskalle uuden elämän

Kun suutarin useamman kerran paikkaamien lempisaappaiden saumat irvistävät jo kolmatta kertaa, on hyväksyttävä tosiasiat ja heitettävä popot roskeisiin. Kenkien elinkaari ei kuitenkaan pääty tähän. Oikeaan jäteastiaan lajiteltuna suuri osa kodin jätteistä päättyy hyötykäyttöön esimerkiksi teollisuuden tai mullan raaka-aineena tai energiantuotannossa.

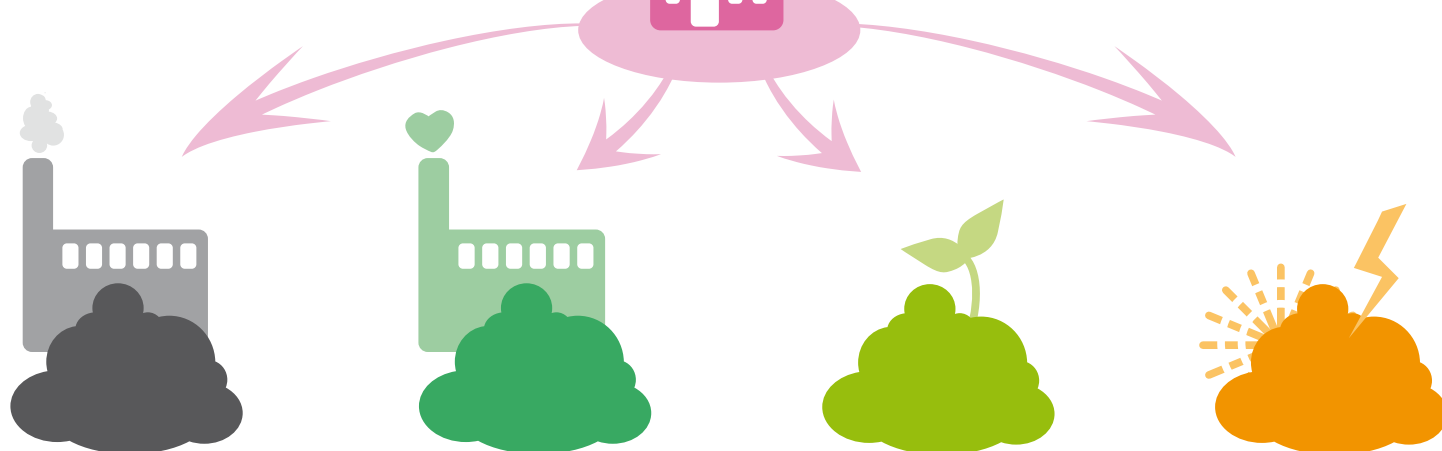
Tähän saakka sekajätepussiin heitetyt saappaanraadot ovat päätyneet Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksen kaatopaikalle Espooseen. Tämä muuttuu kuluvan vuoden aikana. Vantaan Energia rakentaa Vantaalle jätevoimalan, jossa kotien sekajätteestä tuotetaan kaukolämpöä ja sähköä. Voimala hyödyntää vuodessa huimat 260 000 tonnia kierrätykseen kelpaamatonta pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kotitalouksien sekajätettä.

Mitä kaikkea lajitellusta jätteestä saadaan?

Kiitos kun lajittelet!

Uusioraaka-ainetta teollisuudelle

Keräyslasi kierrätetään uusien lasipakkauksien, lasivillan ja vaahtolasin valmistukseen.

Metalli käytetään raaka-aineena uusien metallituotteiden valmistuksessa.

Lasia ja metallia voidaan kierrättää lähes loputtomasti.

Uusioraaka-ainetta teollisuudelle

Paperista tehdään uusiomassaa, josta valmistetaan pääasiassa sanomalehtipaperia. Erikseen kerättävästä vaaleasta toimistopaperista valmistetaan pehmo-paperia, kuten talous- ja wc-paperia.

Kartongista ja pahvista tehdään kuitumassaa paperi- ja tekstiili-teollisuuteen. Nestepakkausten, esimerkiksi mehutölkkien, alumiinivuoraus erotellaan hyödynnettäväksi metallina ja muovipinnoite energiana.

Multaa ja mullan raaka-ainetta

Biojäte ja puutarhajätteet kompostoidaan Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksessa. Erikseen kerätty risut haketaan kompostin tukiaineeksi. Valmis komposti käytetään mullan raaka-aineena tai sellaisenaan maanparannukseen. Kompostoimalla itse kotisi tai kesämökkisi puutarha-, elintarvike- ja käymäläjätteitä saat muhevaa multaa oman pihan tarpeisiin.

Sähköä ja lämpöä

Kierrätykseen kelpaamattomasta sekajätteestä ryhdytään tänä vuonna tuottamaan sähköä ja lämpöä Vantaan Energian jätevoimalassa.

Myös biojätteestä tuotetaan pian uusiutuvaa energiaa. Tänä vuonna Ämmäsuolle rakennettavassa mädätyslaitoksessa hyödynnetään 70 prosenttia biojätteestä. Mädätyksellä biojätteestä saadaan biokaasua, joka käytetään sähkön ja lämmön tuotannossa. Loput 30 prosenttia biojätteestä kompostoidaan.

Lasi ei pala tulessakaan

Uudessa jätevoimalassa tuotetaan siis jätteestä sähköä ja lämpöä, sehän on hienoa! Eikö kaikki kodin jätteet kannata siis energia-tuotannon nimissä nakata vastedes sekajäteastiaan ja kuskata jätevoimalaan?

Näin ei suinkaan ole. Lasi, metalli, kartonki, biojäte sekä muut jätelajit on edelleen syytä lajitella. Niiden sisältämät arvokkaat raaka-aineet saadaan lajittelun avulla talteen uusiokäyttöä varten. Sitä paitsi esimerkiksi lasi ja metalli eivät pala vaan ainoastaan lisäävät voimalassa syntyvän kuonan määrää.

Lajittelu pitää tehdä helpoksi

Jätteiden lajittelu sujuu mukavimmin, kun keräysastiat löytyvät riittävän läheltä kotiovea. HSY lisää jatkuvasti asukkaiden mahdollisuuksia lajitella jätteitä. Nykyisin kaikissa vähintään 20 asunnon kiinteistöissä on omat lasin- ja metallinkeräysastiansa. Ensi vuonna HSY ryhtyy keräämään myös kartonkia kaikissa vähintään 10 asunnon kiinteistöissä.

Pienempiä kiinteistöjä palvelevat edelleen HSY:n noin 130 kierrätyspistettä. Lähimmän kierrätyspisteen löydät karttahuulla, www.hsy.fi/kierratyspiste.

Tulevaisuuden teollisuutta

Kun jätevoimala on otettu täydellä tehollaan käyttöön eikä asukkaiden sekajätettä kuljeteta enää kaatopaikalle, Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskuksesta vapautuu tilaa muuhun käyttöön.

HSY selvittää parhaillaan, kuinka jätteenkäsittelykeskuksesta voitaisiin luoda uudenlainen materiaalitehokas ekoteollisuuspuisto. Se olisi materiaalikierrätykseen perustuvien toimintojen keskittymä, jossa olisi sekä HSY:n että yksityisten yritysten jätteenkäsittelyä sekä varastointipalveluja. Alueelle voi kehittää myös virkistystoimintaa.

Mitä jätettä ovat pussinsulkija ja kissanruokapurkki? Lajittelupulmissa auttaa HSY:n sähköinen jättehaku, www.hsy.fi/lajittelu

Kierrätyspisteet ja vaarallisten jätteiden kontit löydät HSY:n karttahuusta, www.hsy.fi/kierratyspiste

Tykkää meistä Facebookissa!

HSY on myös Facebookissa. Löydät meidät nimellä **Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY**. Facebook-sivultamme saat hyödyllistä käytännön tietoa kodin vesi- ja jäteasioista sekä seudun ilmanlaadusta ja asumisesta. Sivultamme saat tietää esimerkiksi sen, missä kierrätysautomme liikkuvat tällä viikolla.

Kurkkaa myös HSY:n muut sosiaalisen median palvelut:

Fiksu vähentää jätettä -sivulta saat parhaat vinkit jätteen vähentämiseen.

Ilmastoinfo-sivulla jaamme neuvoja oman hiilijalanjäljen kutistamiseen.

@hsy_ilmanlaatu tiedottaa vuoden jokaisena arkipäivänä, millaista ilmaa pääkaupunki-seudulla hengitetään.

@ilmastoinfo seuraa ja jakaa hiilijalanjäljen pienentämiseen liittyviä toimia.

HSY-kanavalla kerrotaan videoin esimerkiksi se, miksi lasi ja metalli kannattaa lajitella.

Onko sinulla kysyttävää omasta HSY-asiakkuudestasi, kuten jäte- tai vesisopimuksestasi? Ota silloin yhteyttä asiakaspalveluumme:

puh. 09 1561 2110 (arkisin klo 8.30–15.30)

www.hsy.fi/asiointi

asiakaspalvelu@hsy.fi

Tavaraa parempia lahjaideoita

Voiko lahja olla arvokas olematta kallis? Ja miten kallis lahja voisi olla myös ympäristöä säästävä? HSY:n vinkki-sivustolta löytyy vaihtoehtoja tavaralahjoille. Antamalla lahjaksi palveluja, elämyksiä, aikaa tai hyvää mieltä voit konkreettisesti vähentää syntyvän jätteen määrää.

www.annajotainmuuta.fi

Mikä on HSY?

HSY on yhtä kuin Helsingin seudun ympäristöpalvelut. Saat hyvää juomavettä ja jätevetesi puhdistetaan tehokkaasti. Kuljetamme jätteesi ympäristöystävällisesti ja käsittelemme ne vastuullisesti. Saat ajantasaista tietoa ilmanlaadusta. Tuotamme tietoa, jolla tehdään parempaa kaupunkiympäristöä.

www.hsy.fi

Källsortera och ge sopor ett nytt liv

Visste du att om hushållsavfallet sorteras i rätt avfallskärl kan en stor del av det återvinnas till exempel som råvara för industrin, i mylla eller inom energiproduktionen?

Hittills har blandavfallet från hushållen hamnat på soptippen vid Käringmossens avfallshanteringscentral i Esbo. I år kommer detta att ändras. Vanda Energi bygger ett avfallskraftverk i Vanda, där blandavfallet från hushållen används för att producera fjärrvärme och el.

Avfallskraftverket innebär inte att källsorteringen upphör, utan glas, metall, kartong, bioavfall och andra avfallsslag ska fortfarande sorteras. De värdefulla råvarorna som dessa innehåller kan genom källsortering tas tillvara och återanvändas.

HRM ökar hela tiden invånarnas möjligheter att källsortera avfall. I dagsläget har alla fastigheter med minst 20 bostäder egna samlingskärl för glas och metall. Nästa

år kommer HRM också att börja samla in kartong i alla fastigheter med minst 10 bostäder.

Mindre fastigheter betjänas av HRM:s ungefär 130 återvinningsplatser. Du hittar den närmaste återvinningsplatsen med hjälp av kartsökningen på www.hsy.fi/kierratyspiste.

Tack för att du sorterar!

Avloppet drar och Finska viken tackar

Spola bara ner "äka vara" i toaletten. Skräp som spolas ned i toaletten transporteras i onödan med avloppsvattnet till avloppsreningsverken. De kanske inte ens når ända fram till verket, utan orsakar stopp redan i den egna fastighetens avlopp.

Avloppsvattenrening är viktigt för att skydda Finska viken och hela Östersjön. HRM arbetar kompromisslöst för att rena huvudstadsregionens avloppsvatten på ett effektivt och pålitligt sätt. Helsingforsbornas avloppsvatten renas vid Viksbacka avloppsreningsverk som fyller 20 år i år.

40 procent av invånarna får besvär av gatudammet

Gatudammet är en plåga som återkommer varje vår. Luftkvaliteten blir sämre när partiklarna från olika källor dammar då gatorna torkar. Ungefär 40 procent av invånarna i huvudstadsregionen får besvär av gatudammet.*

HRM övervakar luftkvaliteten i huvudstadsregionen varje hel timme, varje dag året om. Kontrollera luftkvaliteten på adressen www.hsy.fi/luftkvalitet eller följ oss på Twitter, [@hsy_ilmanlaatu](https://twitter.com/hsy_ilmanlaatu).

*HRM:s undersökning om konsumentbeteende, TNS Gallup 2013

Sommar och sol i sikte

VAD HÄRLIGT mitt sommarlov ska bli! Men det kan vara skoj att ha någon form av spikat program också, som några roliga dagar på läger, kurs eller koloni. Hela utbudet av verksamheter på svenska finns sammanställt i Sommar-

kompassen som också finns på nätet, www.sommarkompassen.fi. Plock i häftet berättar om sommarkolonier i Sandels, Solhem och Kottby, mat och pysel hos marthorna i Kokvrån, simskola på Simstadion och för barn/unga med funktionsnedsättning dans och drama i Luckan.

Svenskasidor

Vårens första entusiaster. Sjöscouterna tror på sommaren och gör sig redo.

Nästan redo. Julius von Martens, Fredrik Stenius, Viveca Hansson och Patrik Eriksson förbereder sig för sommarens äventyr.

SCOUTER

Snart ute på böljan den blå

HELA VECKAN har solen gassat från blå himmel, den första tussilagon titat fram och isarna nästan gått. Men i mitten av mars när några medlemmar i sjöscoutkåren Vikingarna ska inleda seglingssäsongen med att börja vårens arbete på båten vråker snön ner över Björkholmen. HlewagastiR som 35-fotaren heter, står på backen och är dold bakom sin vinterskrud, ett tjockt täcke i plast.

"Men nu ska täcket bort. Båten behöver vädra innan vi kan sätta i gång med att fixa henne färdig för årets äventyr, seglatsen till Riga", säger Pat-

rik Eriksson. Han klättrar upp på däck och får sällskap av Vikingarna Viveca Hansson, Julius von Martens och Fredrik Stenius.

Vikingarna gör varje sommar många korta seglatser i skärgården utanför Helsingfors, men säsongens höjdpunkt är långfärden som alltså nu går till Lettland.

"Vi har tidigare seglat till exempel runt Åland, till Stockholm och Köpenhamn, säger Stenius och tillägger att sommarens andra höjdpunkt blir de finlandssvenska scouternas storläger Atlantis i Syndalen i Västnyland.

HlewagastiR är förresten fornsvenska från vikingatiden och betyder enligt en tolkning *skydd för gäster*. Sjöscouterna seglar årligen omkring 1500 sjömil med henne.

Sjöscoutkåren Vikingarna är en av 15 svenskspråkiga kårer i Helsingfors. Bland kårerna finns spanare och spejare, nybyggare och riddare.

"Det finns bara 4 sjöscoutkårer men de är stora. Sammanlagt har Helsingfors svenska scouter cirka tusen medlemmar, och i alla kårer ryms nya medlemmar. Alla är välkomna och i vilken ålder som helst", säger verksamhetsle-

dare Eva Björkestam.

Medlemsavgiften är mellan 40 och 60 euro, och Björkestam poängterar att scouten kommer undan med relativt enkel utrustning. En sovsäck och en bra rygsäck räcker långt.

"Scouting är som ett stort äventyr där man gör upptäckter tillsammans. Äventyrligheten varierar men alla åldrar gillar nya upplevelser", säger Björkestam och tillägger att det mesta i verksamheten faktiskt går ut på att scouten använder händerna, hjärnan och hjärtat. Mer info får man via hemsidan www.hess.fi.

NORDHUSET

Dags för blöjkarnevalen

FOTO LEIF WECKSTRÖM

JA, SÅ STÅR det faktiskt, och blöja är blöjan som småbarn går i tills de är torra. Blöjkarnevalen riktar sig med andra ord till barn i blöjåldern, alltså ungefär under 3 år. Blöjkarnevalen äger rum 10.5 från förmiddag till eftermiddag, och bjuder på Saga teater och pjäsen Höö som är riktad till de allra minsta (6–12 månader), och så bjuder man på vinterns succé, färgbud där babysar kladdar och kletar med färger och är kreativa så det står härliga till.

ANNEGÅRDEN

Full fart på hela huset

UPP I DET blå blir en barnfest ut- an like. Åtminstone av programmet att döma kommer Annegården sjuda och ljuda, bångna och myllra av barn som kommer för att se teater, lyssna på musik, delta i verkstäder, dansa ringlekar och mingla mellan tusen och en aktiviteter. Upp i det blå en gemensam fest för alla sin- nen och en jättesatsning som riktar sig alla barn i hela stan. Skriv upp 12 april kl. 12–16 och adressen är Anne- gatan 30.

I KORTHET

PÅSK'N ROLL MED ARNE ALLIGATOR

Palmsöndagen är påskhäxornas dag. Påskhäxorna har startat från Blåkul- la och några av dem har kanske styrt ut sig med påskris som de tillverkat i Nordhusets påskrisverkstad, 12. 4 kl. 10–13. Och följande dag, 13.4 kastar både påskhäxor och diggare av Arne Alligator och Djungeltrumman loss för då blir det Påsk'n Roll på samma ställe kl. 14. En salig memma av bå- de äldre och nyare hittar, lovar Sön- dagsskoj.

NU RÄDDAR ALLA MAMMA

Mamma ska räddas heter föreställ- ningen av Nya finska teatern & Quo vadis. Ett visuellt sagoäventyr där pu- bliken reser till öknen, till sjöss och upp i bergen tillsammans med skåde- spelaren Annina Rokka. Familjepjä- s i Saftsalongen i Luckan kl. 13 och för daghem och skolor i Nordhuset 28.4.

VÄVKURS OCH SOMMARMIX

Precis i början av sommarlov- et ord- nar Arbis några kurser som riktar sig till ungdomar. 2–6.6 kl. 10–14.30 på- går en vävkurs för 10–15-åringar och följande vecka är målgruppen 9–12-åringar som lär sig om hantverk, 9–13.6. kl 10–14.30. Och i köket tillre- der 9–11-åringar mat, en sommarmix, som går 2–6.6 kl. 9.30–15.30.

NY UNG MUSIK PÅ HURRI-KLUBB

Skriv upp 3.5 kl. 19 för då rockar Nordhuset loss. Lulu Band och Malm- gren & Sons är två relativt nya band som spelar både egna låtar och co- vers. Mångsidig musik och färgstarka artister på Hurri-klubb. Riktat till unga men vuxna.

UNGA OM ENSAMHETEN

Maskeraden heter utställning där An- negårdens elever i konstgrupperna Kulturgerillan och Art.istit fick dyka i Helsingfors konstmuseums samlingar för att bygga upp en utställning kring temat ensamhet. På Annegården mel- lan 15.4 och 12.6.

UNGINFO

Mänskliga rättigheter i ett paket

Alltid aktuell. Georg Boldt på Unginfo har byggt upp saj- ten Respekt och sä- ger att den uppdä- teras fortlöpande.

FOTO LEIF WECKSTRÖM

För respekt och tolerans, mot diskriminering och rasism.

RESPEKT med stort R. Så kan man be- skrivna den gedigna materialbanken Respekt som riktar sig till lärare, ung- domsarbetare och många till som job- bar med unga. Och till de berörda, ung- domarna förstås.

Respekt har sitt upphov i skolelev- en i Botby högstadium, **Rebecka Holm** som genom en modig insändare i Hbl 2012 fick fart på debatten om hur vux- na kan och ska integrera kampen för mänskliga rättigheter på alla plan i sko- lan och inom andra sammanhang där unga finns.

”Men det visade sig att det saknas en rejäl materialbank som stöder lä- rare och ungdomsarbetare. Ungin- fo har gjort en insats genom att bygga upp Respekt som finns på nätet. I höst erbjuder vi Respekt åt skolorna med

upplägg för lektioner som är anpassa- de till årskursen”, säger **Georg Boldt** på Unginfo i Luckan.

Det är han som har sammanställt och byggt upp materialbanken bland annat enligt Europarådets utbild- ningsmaterial för mänskliga rättig- heter.

”En annan källa till inspiration är svenska Forum för levande historia som ska se till att vi inte glömmar fasor som förintelsen”.

På Respekt hittar man material som ger underlag för diskussion och debatt i skolan om allt från demokrati, religi- on och etniskt ursprung till kön, sexu- ell läggning och funktionsnedsättning. Plus många fler teman och ämnen som kan vara svåra att lyfta fram i ett klass- rum.

”På finska lektionen kan man bland annat ta upp flyktingproblematiken utgående från **Philip Teirs** skrivelse i Helsingin Sanomat. Idén är att föra diskussionen om mänskliga rättigheter också i andra ämnen än samhällslära”.

Boldt poängterar att det finns ett stort behov att dryfta till exempel ra- sism, men för att insikten om vad ra- sism är och hur rasism fungerar ska få fäste i de unga gäller det att tillsam- mans definiera och förstå för att sedan kunna gå vidare och förebygga intole- rans mot andra folk.

Respekt har testats bland 300 elev- er i Norsens högstadium och gymna- sium samt Lönkan och Tölö gymnasi- um. ”Respekt fick jättegott mottagande och var mycket populärt bland både lä- rare och elever”.

Från fönster och glas till sparris

ÄN ÄR TERMINEN på 100-årsjubilerande Arbis inte slut. Visserligen startar inte några långa kurser i det här skedet, men huset sjuder av olika former av program, som en veckas intensiv kvällskurs i att reparera gamla fönster, 12–16.5. Alternativt kan man lära sig om glasblåsning och -smältning 8–10 maj och känner man för mat för säsongen finns grillat på sommarstället, 10.4 och sparrisrätter 14.4. Och da-

garna före påsk ordnas matlagingsdemonstration kring påskmat, 15.4.

FOTO LEIF WECKSTRÖM

Servicepaket på teckenspråk

HEMVÅRD och färdtjänst, barndagvård och skola, tidtabeller och resekort, hälsa och fritid och även anvisningar för hur man som hörselskadad kallar på hjälp i akuta sjukdomsfall. Ett digert paket med information om den service som Helsingfors upprätthåller för stadsborna finns nu på teckenspråk på nätet. Webbplatsen innehåller också länkar som breddar utbudet av information. Gå in via www.helsinginseutu.fi/viittomakieli och klicka på "Teckenspråk" i vänstra balken.

FOTO LEIF WECKSTRÖM

Bra beslut bygger på data, analys och rapport.

FOTO LEIF WECKSTRÖM

Stadsforskare. Stina Högnabba på faktacentralen synar det urbana landskapet i sömmarna.

FAKTACENTRALEN

Stadsforskaren som arbetar med fakta

FRÅN ETT arbetssamfund med 15 000 anställda till en arbetsplats med 80 personer. Det är inte svårt att förstå att **Stina Högnabba** stortrivs. Inte för att hon ogillade sitt arbete eller sina kollegor på socialverket, men redan känslan av att känna igen alla arbetskamrater är speciell.

Det var när man slog samman socialsektorn med hälsovården och skapade social- och hälsovårdsverket som en hel del jobb "försvann", bland dem Högnabbas. Men hon blev erbjuden nytt på faktacentralen och nu fördjupar hon sig i stadsforskning. Fast hon kommer från Österbotten.

"Jag kom till Helsingfors för att studera sociologi, och hade inte tänkt stanna, men här är jag och har hunnit

med 25 år i stadens tjänst", säger hon glatt. Det är bara drygt ett år sedan hon kom till faktacentralen och arbetar nu med två stora projekt. Högnabba har analyserat och granskat resultatet några pilotprojektet i syfte att främja demokrati bland stadsborna.

"Kontentan är att man har tagit fram fem modeller som Helsingfors stad kan tillämpa i strävan att främja demokratin bland annat genom att öka stadsbornas delaktighet och insyn i processerna. Syftet är inte att gagna ensaksrörelser utan att dels engagera, dels vara lyhörd. Tillsvärdare har man saknat strukturer för arbetet, men nu finns modeller att bygga på".

Det andra projektet berör en stor del av stadsborna, de unga.

"För att kunna svara på behov och planera för de unga behöver olika sektorer inom staden ha en databas med relevant information att bygga på. Och vårt uppdrag är att samla statistik om unga och skapa ungdomsindikatorer som beslutsfattare kan utgå från i sitt arbete. Den avgörande och centrala frågan lyder: Hur mår de unga i Helsingfors idag?"

Stina Högnabba fortsätter med att svara:

"Vi vet att de allra flesta, ungefär 90 procent, av de unga mår bra. Men statistiken fångar upp bara dem som har det illa. Utmaningen är att tolka den befintliga informationen om de ungas hälsa. Rapporten ska vara färdig i årets slut, och den har stor relevans för planering och projekt för framtiden".

I KORTHET

IMPROVISERAD MELODIFESTIVAL

Musikalisk festival på Söndagsskoj i Nordhuset 4.5 kl. 16 då improvisationsteatern Stjärnfall bjuder på en sångfest som heter duga. Ballader och discodunk, rock och jazz, ingen musikgenre är Stjärnfall främmande, och publiken hänger och sjunger med.

SOPOR OCH TVÄTT PÅ STUGAN

Hur sortera sopor och hantera avfall, vilka tvättmedel och kemikalier är bra och hur anlägger man en ekologisk trädgård? Tips om och råd kring en sundare livsstil på sommarstugan ger Viveka Backström 18.4 kl. 18 i biblioteket på Arbis.

FLITIG SOM EN MYRA

Myror är inte bara flitiga, de är systematiska och innovativa. Myrorna tillämpade jordbruk, slavhandel och kemisk krigföring långt före människan. Katja Bargum, biolog och journalist berättar om myror och människor i biblioteket på Arbis, 10.4 kl. 18.05.

BOKENS OCH ROSENS DAG

23 april firas Bokens och rosens dag med program på stan, i biblioteken och i bokhandeln och så ställer Svenska litteratursällskapet till med bokloppmarknad med både äldre och yngre verk. kl. 15–18. Bokens och rosens dag har sitt upphov i 1926 i Barcelona. Idén är att mannen ger kvinnan en ros, kvinnan mannen en bok.

JAZZ MED DUKE ELLINGTON

Duke Ellington är kanske en av de största jazzmusikerna genom tiderna, och 27.4 kl. 17 tar han plats på scen i Nordhuset i skepnad av Mosabacka Big Band och saxofonisten Pentti Lahti. Konserten bjuder på en bred repertoar med Ellingtons musik från 1930- till 1970-talet.

KIERRÄTYS säästää luontoa ja kukkaroa. Kierrätystapahtuma on kohta, ja keräysautot starttasivat jo hakemaan metallia, sähkölaitteita ja muuta jätettä. Tiesitkö, että kierrätykseen kelpaamattomasta sekajätteestä tuotetaan pian sähköä ja lämpöä? Lue lisää sivuilta 21–24.

”Lautapeli symboloi lajittelun helppoutta: lapsikin osaa kun vain neuvotaan. Peliä voi pelata esimerkiksi pienillä kivillä ja nopalla. Keltaisen pallon kohdalla pitää tietää miten pallossa esiintyvä asia lajitellaan. Jos tietää oikein, saa jatkaa matkaa. Muussa tapauksessa jää vuoron ajaksi selvittämään asiaa. Jäteauto kyyditsee pelaajan suoraan seuraavaan keltaiseen palloon. Nämä ohjeet voi myös kierrättää ja keksiä aivan omat!”

